

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

24 MAART 1988

VOORSTEL

tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar het bestaan van één of meerdere groeperingen die erop gericht zijn onze democratische instellingen te ontwrichten of de werking ervan te destabiliseren, de betrokkenheid van deze groeperingen bij recente zware misdaden, ondermeer bij deze toegeschreven aan de zogenaamde « bende van Nijvel » en de wijze waarop de onderzoeken naar deze misdaden worden gevoerd

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER EERDEKENS

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Mottard.

A. — Vaste leden :

C.V.P. HH. Bourgeois, Hermans,
Mevr. Merckx-Van Goey,
HH. Van den Brande, Van
Parys.
P.S. HH. Defosset, Di Rupo, Eer-
dekens, Mottard, Mevr.
Onkelinx.
S.P. HH. Bossuyt, Chevalier,
Derycke, Van den Bossche.
P.V.V. HH. Berben, De Groot,
Mahieu.
P.R.L. HH. De Decker, Defraigne.
P.S.C. HH. Beaufays, Laurent.
V.U. H. Coveliers.
Agalev-Mevr. Vogels.
Ecolo

B. — Plaatsvervangers :

HH. F. Bosmans, J. Bosmans,
Dhoore, Mevr. Kestelyn-Sierens,
HH. Steverlynck, Uyttendaele.
HH. Baudson, G. Charlier, De-
groeve, Vancrombruggen, Van der
Biest, N.
Mevr. Detiège, HH. Tobback, Van
Elewyck, Van Miert, Vanvelthoven.
H. Flamant, Mevr. Neyts-Uytte-
broeck, HH. Van Mechelen, Ver-
berckmoes
HH. Draps, Klein, Poswick.
H. Antoine, Mevr. Corbisier-Hagon,
H. Wathélet.
HH. Sauwens, Vervaeke.
HH. Van Dienderen, Winkel.

Zie:

- 59 - 1988 :

- N° 1 : Voorstel van de heer Van den Bossche.
- N° 2 tot 4 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

24 MARS 1988

PROPOSITION

visant à instituer une commission d'enquête chargée d'enquêter sur l'existence d'un ou de plusieurs groupements ayant pour but de démanteler nos institutions démocratiques ou d'en déstabiliser le fonctionnement, sur l'implication de ces groupements dans des actes criminels graves perpétrés récemment, notamment dans ceux qui sont attribués aux « tueurs du Brabant », ainsi que sur la manière dont ont été conduites les enquêtes concernant ces actes

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE (1)

PAR M. EERDEKENS

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Mottard.

A. — Membres effectifs :

C.V.P. MM. Bourgeois, Hermans,
Mme Merckx-Van Goey,
MM. Van den Brande, Van
Parys.
P.S. MM. Defosset, Di Rupo, Eer-
dekens, Mottard, Mme On-
kelinx.
S.P. MM. Bossuyt, Chevalier,
Derycke, Van den Bossche.
P.V.V. MM. Berben, De Groot,
Mahieu.
P.R.L. MM. De Decker, Defraigne.
P.S.C. MM. Beaufays, Laurent.
V.U. M. Coveliers.
Agalev-Mme Vogels.
Ecolo

B. — Membres suppléants :

MM. F. Bosmans, J. Bosmans,
Dhoore, Mme Kestelyn-Sierens,
MM. Steverlynck, Uyttendaele.
MM. Baudson, G. Charlier, De-
groeve, Vancrombruggen, Van der
Biest, N.
Mme Detiège, MM. Tobback, Van
Elewyck, Van Miert, Vanvelthoven.
M. Flamant, Mme Neyts-Uytte-
broeck, MM. Van Mechelen, Ver-
berckmoes
MM. Draps, Klein, Poswick.
M. Antoine, Mme Corbisier-Hagon,
M. Wathélet.
MM. Sauwens, Vervaeke.
MM. Van Dienderen, Winkel.

Voir :

- 59 - 1988 :

- N° 1 : Proposition de M. Van den Bossche.
- N° 2 à 4 : Amendements.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie kwam op 9 en 11 maart 1988 bijeen om het voorstel van de heer Van den Bossche te onderzoeken.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE AUTEUR

Allereerst gaat de auteur van het voorstel in op de vraag of de oprichting van een onderzoekscommissie over de Bende van Nijvel bestaanbaar is met het beginsel van de scheiding der machten. Vervolgens legt hij uit dat de oprichting van dergelijke onderzoekscommissie noodzakelijk is en hij beklemtoont dat de Bende van Nijvel geen geïsoleerd verschijnsel is, maar wel het resultaat van een langdurige ontwikkeling die haar wortels heeft in de zeventiger jaren.

1. Het beginsel van de scheiding der machten

De auteur van het voorstel verheugt zich erover dat het Parlement de lang vergeten onderzoekscommissies heeft « herontdekt », maar is tevens van oordeel dat een overdreven gebruik van dergelijke onderzoekscommissies die instelling een slechte dienst zou bewijzen.

In het geval van de Bende van Nijvel is de oprichting van een onderzoekscommissie evenwel gerechtvaardigd gezien de ernst van de feiten — er vielen 28 doden —, de fouten die tijdens het onderzoek werden begaan, de aanwezigheid van uiterst rechts en de vragen die naar aanleiding van deze zaak rezen met betrekking tot de werking van bepaalde politiediensten.

Gelet op het principe van de scheiding der machten, is het geenszins de bedoeling dat de onderzoekscommissie zich in het gerechtelijk onderzoek zou mengen of de daders zou gaan opsporen.

Een en ander leidt tot twee gevolgtrekkingen.

Ten eerste verklaart de auteur dat hij openstaat voor amendementen op artikel 1, teneinde de opdracht van de onderzoekscommissie beter af te bakenen, gelet op het beginsel van de scheiding der machten, uiteraard op voorwaarde dat het politieke doel van die bepaling niet verloren gaat.

Ten tweede zal de voorzitter van de onderzoekscommissie er voortdurend op moeten toezien dat het beginsel van de scheiding der machten in acht wordt genomen.

Vervolgens benadrukt de auteur dat zijn voorstel niet voorziet in de bijstand van deskundigen, omdat hij vreesde dat het anders op financiële bezwaren zou

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission s'est réunie les 9 et 11 mars 1988 pour examiner la proposition de M. Van den Bossche.

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DE L'AUTEUR

L'auteur de la proposition aborde d'abord le problème de la compatibilité de la création d'une commission d'enquête sur les tueries du Brabant avec le principe de la séparation des pouvoirs. Il justifie ensuite la nécessité d'une commission d'enquête en soulignant que l'affaire des tueries du Brabant ne constitue pas un phénomène isolé mais est le résultat d'une longue évolution amorcée dans les années 70.

1. Le principe de la séparation des pouvoirs

L'auteur de la proposition se réjouit de ce que le Parlement a redécouvert la possibilité de constituer des commissions d'enquête, tout en considérant qu'un recours abusif à de telles commissions desservirait cette institution.

Cependant, l'affaire des tueurs du Brabant justifie la création d'une commission d'enquête en raison de la gravité des faits — il y a eu 28 morts —, des erreurs commises dans l'instruction, de la présence de l'extrême droite et des questions que soulève cette affaire en ce qui concerne le fonctionnement de certains services de police.

Il ne s'agit nullement pour la commission d'enquête de s'immiscer dans l'instruction judiciaire et de rechercher les auteurs, et ce en raison du principe de la séparation des pouvoirs.

Deux conséquences en résultent.

En premier lieu, l'auteur se déclare prêt à admettre des amendements à l'article 1er tendant à mieux circonscrire l'objet de la commission au regard du principe de la séparation des pouvoirs. Le but politique de cette disposition ne peut toutefois être réduit à néant.

En deuxième lieu, il appartiendra au président de cette commission d'enquête de veiller continuellement au respect de la séparation des pouvoirs.

L'auteur souligne ensuite que sa proposition ne prévoit pas l'assistance d'experts. L'auteur craignait des objections de caractère financier. Il estime toute-

stuiten. Deze aangelegenheid is echter dermate ingewikkeld dat hij van oordeel is dat die leemte kan en moet worden opgevuld.

2. De zaak van de Bende van Nijvel : het resultaat van een lange ontwikkeling

De Bende van Nijvel is geen losstaand fenomeen. Het is een complexe zaak die slechts tot ontwikkeling kon komen ten gevolge van een reeks gebeurtenissen die zich sinds de zeventiger jaren hebben voorgedaan. De indiener van het voorstel vermeldt er vijf :

- de zaak François;
- de oprichting van een parallelle inlichtingendienst in het departement van Landsverdediging;
- de tendens tot privatisering van de inlichtingendiensten en het politiewerk;
- de vrije beoefening van Practical Shooting;
- de ontwikkeling van uiterst rechtse groepen, waartegen het gerecht niet krachtadig genoeg is opgetreden.

Die verschillende elementen zijn zeer nauw met elkaar verbonden, en scheppen een toestand waarin een fenomeen zoals de Bende van Nijvel mogelijk wordt. Zij verklaren ook waarom het gerecht en het politie-apparaat in hun taak zijn te kort geschoten.

Alvorens dieper in te gaan op die diverse componenten, benadrukt de auteur dat het onderzoek naar de aanslag in Bologna in Italië eerst écht van de grond is gekomen nadat bij de magistraten het besef was gegroeid dat de aanslag op politieke motieven stoelde, dat er een osmose bestond tussen uiterst rechts en uiterst links en dat de schuldigen konden rekenen op de steun en de medeplichtigheid van leden van de gerechtelijke autoriteiten en van het politie-apparaat. In dat verband kunnen parlementaire onderzoekscommissies een beslissende rol spelen.

Vervolgens gaat de indiener van het voorstel nader in op die vijf punten :

1) De zaak François

De zaak François bracht een nauwe samenwerking aan het licht tussen de speciale anti-drugafdeling van de Rijkswacht en de Drug Enforcement Administration (D.E.A.).

In het denkschema van president Nixon was de drugbestrijding ook een politieke strijd tegen het Oostblok. Nixon was immers de mening toegedaan dat het Oostblok het druggebruik in het Westen wilde stimuleren, om de weerbaarheid ervan te ondergraven.

De drugbestrijding was een middel om inlichtingen te verzamelen bij de bondgenoten van de Verenigde Staten. Daarom infiltreerde de D.E.A. in diverse politiediensten zoals de gerechtelijke politie, de Rijkswacht en het Bureau voor Criminele Informatie

fois qu'en raison de la complexité de la matière, une telle lacune pourrait être comblée.

2. L'affaire des tueries du Brabant : résultat d'une longue évolution

L'affaire des tueries du Brabant n'est pas un phénomène isolé. Il s'agit d'une affaire complexe qui n'a pu se développer que moyennant d'autres événements qui se sont déroulés depuis les années 70. L'auteur de la proposition en retient cinq :

- l'affaire François;
- la création d'un service parallèle d'informations au sein de la Défense nationale;
- la tendance à la privatisation des services de renseignements et de la fonction de police;
- la liberté d'exercice du « practical shooting »;
- le développement de groupes d'extrême droite contre lequel le pouvoir judiciaire n'a pas réagi avec toute l'efficacité requise.

Ces différents éléments sont étroitement liés entre eux et créent une situation où une affaire telle que celle de la Bande du Brabant wallon peut se développer. Ils permettent également d'expliquer les réactions déficientes des appareils policier et judiciaire.

Avant d'analyser ces différentes composantes, l'auteur souligne qu'en Italie l'instruction sur l'attentat de Bologna n'a progressé qu'au moment où les magistrats ont pris conscience des mobiles politiques et de l'osmose entre extrême droite et extrême gauche, d'une part, et au moment où ils se sont rendus compte que les coupables bénéficiaient d'appuis et de complicités au sein des services de police et des autorités judiciaires d'autre part. Les commissions d'enquête parlementaires ont à cet égard joué un rôle déterminant.

L'auteur développe ces cinq éléments :

1) L'affaire François

L'affaire François fait apparaître une collaboration étroite entre la section spéciale anti-drogue du commandant François et le Drug Enforcement Administration (D.E.A.).

Dans l'optique du Président Nixon, la lutte contre le trafic de la drogue constitue également un combat politique contre le bloc de l'Est. Il estime en effet que l'Est veut stimuler la consommation de drogue à l'Ouest pour saper sa défense.

Pour les Etats-Unis, la lutte contre la drogue constitue dès lors un moyen pour effectuer des activités de renseignements auprès des alliés. La D.E.A. s'infiltré dans des services de police tels que la police judiciaire, la gendarmerie ou le Bureau d'information criminelle

(B.C.I.). Tegelijkertijd werd tot op zekere hoogte bepaald hoe het onderzoek moest verlopen, op grond van Amerikaanse methodes die in België deels onwettig zijn. Een en ander leidde tot een begin van normvervaging. Bij de Rijkswacht leerde men dat wetten ook mogen worden overtreden.

In 1981 kwam de zaak aan het licht omdat de onwettigheid te ver was gedreven. Maar ook de wijze waarop het onderzoek en het proces werden gevoerd, is voor kritiek vatbaar. Hoewel de Generale Staf van de Rijkswacht volkomen op de hoogte was, zaten — op commandant François na — alleen onderofficieren op het beklagdenbankje. De generaals en kolonels die als getuigen werden opgeroepen, bleken aan geheugenverlies te lijden.

Het verband tussen de drugbestrijding en het politieke inlichtingenwerk kwam in het dossier niet tot uiting. Er mag dan ook worden verondersteld dat bepaalde stukken werden verwijderd. Zo werd een politiek bestand, dat — in het kantoor van commandant François — werd gevonden op het hoofdkwartier van het nationaal drugbureau, bijvoorbeeld nooit ter griffie neergelegd. Ook de operaties van bepaalde leden van het drugbureau in Zaïre werden buiten het dossier gehouden.

In dit verband kan een parallel worden getrokken. Ook in de zaak van de Bende van Nijvel zijn er documenten en P.V.'s verdwenen. Maar er is meer.

Bouhouche, Beijer en Amory, die alle drie lid waren van de anti-drugafdeling van de Rijkswacht, stonden ook in contact met de D.E.A. Nadat zij de Rijkswacht verlieten, werden zij niet meer dan een ander in het oog gehouden.

Naast dit afnemend ontzag voor de wettelijke voorschriften luidt de zaak François ook het begin in van een periode waarin zware nalatigheden werden begaan.

2) De oprichting van een parallelle inlichtingendienst bij Landsverdediging

In de jaren '70 werd bij Landsverdediging onder de leiding van stafchef van de Landmacht generaal Roman, een parallelle inlichtingendienst opgericht onder de naam Public Information Office (P.I.O.). Hoewel die dienst in handen is van militairen, kon hij rekenen op de medewerking van officieren van de Rijkswacht en van reserveofficieren.

In die dienst speelt majoor Bougerol, bekend om zijn uiterst rechtse sympathieën, een belangrijke rol. De dienst moet, tegen vergoeding, verslag uitbrengen over alle manifestaties en vergaderingen met een subversief karakter.

Maar de term « subversief » wordt in een zeer ruime betekenis gehanteerd. Hij doelt niet alleen op uiterst links. Subversie is er ook in S.P.- of in A.C.W.-rangen.

Die verschillende rapporten worden gecentraliseerd onder de leiding van Bougerol. Na het overlij-

(B.I.C.). Elle détermine dans une certaine mesure de quelle manière l'enquête doit être menée en se référant aux méthodes américaines qui en Belgique sont pour partie illégales. Le respect des dispositions légales commence ainsi à s'estomper. La gendarmerie apprend que les lois peuvent être transgressées.

En 1981, l'affaire François éclate, l'illégalité ayant été poussée trop loin. La manière dont l'instruction et le procès se sont déroulés prête également à critiques. Alors que l'état-major de la gendarmerie était parfaitement au courant, il n'y avait, sur le banc des accusés, à l'exception du commandant François, que des sous-officiers. Les généraux et colonels appelés comme témoins souffraient quant à eux d'amnésie.

Le lien entre la lutte contre la drogue et l'activité politique de renseignements n'est pas apparu dans le dossier. Il faut dès lors supposer que des pièces en furent soustraites. Un fichier politique trouvé dans le bureau du commandant François au quartier général du bureau national de drogue n'a par exemple jamais été déposé au greffe. De même, les opérations de certains membres du bureau de la drogue au Zaïre ne se retrouvent pas dans le dossier.

Ne convient-il pas ici d'établir un parallèle ? Dans l'affaire des tueries du Brabant des pièces et des procès-verbaux ont également disparu.

De plus, Bouhouche, Beijer et Amory, tous les trois membres de la section anti-droque de la gendarmerie, ont été en contact avec la D.E.A. Lorsqu'elles quittent la gendarmerie, ces personnes ne font pas l'objet d'un contrôle particulier.

Par conséquent, à côté du déclin du respect des dispositions légales, l'affaire François constitue également le début d'une période de négligences graves.

2) La création d'un service de renseignements parallèle au sein de la défense nationale

Dans les années 70 est créé au sein de la défense nationale, sous la direction du chef d'état-major de la force terrestre, le général Roman, un service de renseignements parallèle qui porte le nom de Public Information Office (P.I.O.). Si ce service est aux mains des militaires, il reçoit la collaboration d'officiers de gendarmerie en service et d'officiers de réserve.

Au sein de ce service, le major Bougerol, connu pour son appartenance à l'extrême droite, joue un rôle important. Ce service doit faire rapport contre rémunération sur toutes les manifestations et réunions à caractère subversif.

Le terme « subversif » est entendu dans un sens très large. Il ne vise pas seulement l'extrême gauche. La subversion existe également au sein du SP ou de l'A.C.W. par exemple.

Ces différents rapports sont centralisés sous la direction de Bougerol. Au décès du Général Roman, le

den van generaal Roman wordt de parallelle inlichtingendienst geprivatiseerd en toevertrouwd aan de privé-firma P.D.G., een naam waaronder de dienst voordien ook al opereerde. Het verbaast dan ook niet dat alle dossiers van het Public Information Office, waaronder ook politieke dossiers afkomstig van de Staatsveiligheid, werden overgeheveld naar de firma P.D.G. Jarenlang is er parallel inlichtingswerk verricht.

Uiterst rechts tracht met alle mogelijke middelen de Staatsveiligheid te infiltreren om over het archief te kunnen beschikken. Zo meldt de heer de Bonvoisin zich in 1976 aan als « correspondant honorable » van de Staatsveiligheid. Maar hij wordt afgewezen. In 1981 doet Latinus hetzelfde. Het schijnt dat de toenmalige Minister van Justitie Philippe Moureaux de lijst van de kandidaten voor de Staatsveiligheid opgevraagd heeft en een aantal namen heeft geschrappt.

De belangstelling van uiterst rechts voor het inlichtingswerk blijkt ook duidelijk tijdens het gerechtelijk onderzoek naar het Front de la Jeunesse.

Het blijkt dat Latinus in het Front de la Jeunesse een goed georganiseerde inlichtingendienst heeft uitgebouwd die tot doel had inlichtingen over linkse en uiterst linkse kringen in te winnen. Hetzelfde doet zich voor bij Westland New Post (W.N.P.), dat haast geen andere activiteit heeft.

Het privé-detectivebureau A.R.I., het bureau van Bougerol en Beijer, ging zelfs zover in « Pourquoi Pas? » aankondigingen te plaatsen met de mededeling dat politieke inlichtingen verstrekt konden worden.

Wanneer « De Morgen » op 19 mei 1981 echter de nota van de Staatsveiligheid over uiterst rechts afdrukt, wordt de Staatsveiligheid voor uiterst rechts het mikpunt van politieke campagnes.

Op grond van die feiten is de auteur van het voorstel van oordeel dat de Staatsveiligheid wettelijk zou moeten omschreven worden.

3) *Het groeiende aantal privé-detectivebureaus en politiediensten*

In de tachtiger jaren ontwikkelde zich in de inlichtingen- en politiediensten een steeds sterker wordende tendens tot privatisering, die ontstaan was in de Verenigde Staten.

Talrijke leden van uiterst rechts zijn zeer actief in privé-detectivebureaus en -politiediensten. Zo staat Fr. Dossogne, de vroegere leider van het « Front de la Jeunesse » die nu bij « Forces Nouvelles » de plak zwaait, aan het hoofd van een heel netwerk van privé-detectivebureaus. Ook Libert, die in het kader van het W.N.P.-proces terecht staat, heeft een eigen privé-detectivebureau. Hetzelfde geldt voor Beijer en Bouhouche, die — nadat ze de Rijkswacht hadden verlaten — met een soortgelijk bureau van wal staken.

Aan voorbeelden is er geen gebrek. De echte vraag

service de renseignements parallèle est privatisé et confié à la firme privée P.D.G. sous le couvert de laquelle le service intervenait déjà antérieurement. Il n'est dès lors pas étonnant que tous les dossiers du P.I.O., parmi lesquels des dossiers politiques provenant de la Sûreté, sont transférés à la firme P.D.G. Depuis longtemps des services de renseignements parallèles ont été constitués.

L'extrême droite tente par tous les moyens de s'infiltrer au sein de la Sûreté en vue de disposer de ses archives. C'est ainsi qu'en 1976, de Bonvoisin se présente comme correspondant honorable de la Sûreté mais il est écarté. En 1981, Latinus fait de même. Il semble que Monsieur Philippe Moureaux, alors Ministre de la Justice, ait demandé la liste des candidats à la Sûreté et ait rayé certains noms.

L'intérêt de l'extrême droite pour les services de renseignements se manifeste également au cours de l'instruction judiciaire sur le Front de la Jeunesse.

Il apparaît que Latinus a créé au sein du Front de la Jeunesse un service de renseignements bien organisé visant à rassembler des informations sur les milieux de gauche et d'extrême gauche. Il en est de même du Westland New Post (W.N.P.), qui n'a presque pas d'autres activités.

Quant au bureau de détectives privés A.R.I., bureau de Bougerol et Beijer, il a même été jusqu'à publier des annonces dans « Pourquoi pas » relatives à la possibilité de fournir des informations politiques.

Cependant, lorsque le journal « De Morgen » publie, le 19 mai 1981, la note de la Sûreté de l'Etat sur l'extrême droite, la Sûreté devient pour l'extrême droite la cible de campagnes politiques.

Au regard de ces faits, l'auteur de la proposition estime que la Sûreté de l'Etat devrait recevoir un cadre légal.

3) *L'extension des bureaux de détectives privés et des services de polices privées*

Dans les années 1980, la tendance à la privatisation, tendance originaire des Etats-Unis, s'est développée au niveau des services de renseignements et de police.

De nombreux membres de l'extrême droite sont très actifs au sein des bureaux de détectives privés ou de polices privées. Ainsi, l'ancien dirigeant du Front de la Jeunesse maintenant à la tête de Forces Nouvelles, Dossogne, est à la tête de tout un réseau de bureaux de détectives privés. De même, Libert, accusé dans le cadre du procès du W.N.P., a son bureau de détective privé. C'est aussi le cas de Beijer et Bouhouche qui, après avoir quitté la gendarmerie, ont commencé à exploiter un bureau de détective privé.

D'autres exemples pourraient encore être cités,

die met betrekking tot dergelijke detectivebureaus rijst, is hoe zij kunnen functioneren zonder goede betrekkingen te onderhouden met de officiële politiediensten. Men kan zich ook de vraag stellen of het wegens die bevoorrechte relaties met sommige gerechtelijke diensten is, dat die firma's bewakings- en politie-opdrachten konden uitvoeren, zonder daartoe door de Minister van Binnenlandse Zaken gemachtigd te zijn, zoals de wet voorschrijft.

De ongebreidelde expansie van die privé-detectivebureaus en -politiediensten heeft bezorgdheid gewekt bij de Rijkswacht.

In tegenstelling tot het Parlement en de Regering, die passief bleven, nam zij een pragmatische houding aan. De aanwezigheid van officieren met name in de leiding van detectivebureaus en bewakingsfirma's werd door haar aanvaard en naar het schijnt zelfs gestimuleerd, in de hoop dat de controle op die organisaties aldus zou worden vergemakkelijkt. Wat die bureaus evenwel niet heeft belet de wet te overtreden.

4) *De vrije beoefening van practical shooting*

Practical shooting is een schuttersdiscipline die uit de Verenigde Staten is overgewaaid. Het is een militaire schiettechniek, die neerkomt op offensief schieten om te doden. In België kan deze discipline vrij beoefend worden, aangezien ze als een sport wordt beschouwd. In de practical shooting clubs vindt men zowel leden van officiële politiekorpsen en militairen als gewone burgers, die vaak uiterst rechtse militanten zijn.

Wanneer we bepaalde acties analyseren die aan de Bende van Nijvel worden toegeschreven, stellen we vast dat die nagenoeg letterlijk als oefeningen beschreven zijn in handboeken en verslagen over practical shooting.

De auteur van het voorstel acht maatregelen om deze activiteit aan banden te leggen dan ook dringend noodzakelijk.

5) *De ontwikkeling van uiterst rechtse groeperingen*

Sinds 1976 wordt vaak geweld gepleegd door uiterst rechtse groeperingen. Bovendien werden uiterst rechtse militanten door bepaalde officiële diensten met inlichtingentaken belast, niet alleen in uiterst linkse milieus, maar misschien ook in « gewone » linkse kringen. Tevens moet nogmaals worden gewezen op de aanwezigheid van uiterst rechtse militanten in practical shooting clubs en in privé-detectivebureaus en -bewakingsfirma's. De osmose tussen die diverse kringen mag niet worden onderschat.

*
* *

mais la question qui se pose est celle de savoir comment de tels bureaux peuvent fonctionner sans entretenir de bonnes relations avec les services de police officiels. On peut également se demander si c'est en raison de liens privilégiés avec certains services judiciaires que des firmes peuvent exercer des fonctions de garde et de police sans avoir reçu d'aucune manière l'autorisation du Ministre de l'Intérieur comme le prévoit la loi.

La multiplication de ces bureaux de détectives privés et de polices privées a suscité l'inquiétude de la gendarmerie.

A la différence du Parlement et du Gouvernement qui sont restés passifs, elle a adopté une attitude pragmatique. Elle a admis et, semble-t-il, stimulé la présence d'officiers dans les bureaux de détectives et de gardiennage notamment au niveau de la direction pour tenter de les contrôler. Cela n'a toutefois pas empêché ces bureaux de transgresser les lois.

4) *Le libre exercice du practical shooting*

Le « practical shooting » est une discipline de tir qui provient des Etats-Unis. Cette discipline constitue une technique de tir militaire ou en d'autres termes de tir offensif en vue de tuer. En Belgique, cette pratique est libre puisqu'elle est considérée comme un sport. Dans les clubs de « practical shooting », on trouve des membres des corps officiels de police, des militaires mais également de simples citoyens qui sont souvent des militants d'extrême droite.

Lorsqu'on analyse certains actes attribués à la Bande du Brabant wallon, il faut constater qu'ils se retrouvent parfois littéralement décrits comme exercices dans les livres et rapports sur le « practical shooting ».

L'auteur de la proposition estime urgent de prendre des mesures pour réglementer cette activité.

5) *Le développement de groupes d'extrême droite*

Depuis 1976, de nombreux groupes d'extrême droite recourent à la violence. En outre, des militants d'extrême droite ont été chargés par certains services officiels d'effectuer des missions de renseignements non seulement dans les milieux d'extrême gauche mais peut-être également dans les milieux de gauche. Il faut encore rappeler la présence de militants d'extrême droite dans les clubs de « practical shooting » et dans les bureaux de détectives et de gardiennage privés. Il y a là une osmose qui n'est pas à négliger.

*
* *

Volgens de indiener van het voorstel verantwoordden de vijf hierboven toegelichte punten en de vragen die zij doen rijzen in verband met de inachtneming van de wettelijke bepalingen en de nalatigheden van de zijde van de politie en de gerechtelijke autoriteiten de oprichting van een onderzoekscommissie.

II. — ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis en grenzen van het recht van onderzoek

Een lid onderstreept dat het recht van onderzoek, waarover elke Kamer op grond van artikel 40 van de Grondwet beschikt, een uitvloeisel is van het recht van initiatief op wetgevend gebied. Het stelt de Kamers in staat de inlichtingen in te winnen die zij nodig hebben om hun wetgevende opdracht uit te oefenen.

Het recht van onderzoek is onbepaald. De Kamers kunnen er voor om het even welke materie gebruik van maken. Zij kunnen controle uitoefenen op alle takken van het bestuur, doch ook op de rechterlijke macht. Dat recht van onderzoek wordt echter beperkt door het beginsel van de machtenscheiding. Een der machten mag niet in de plaats treden van een andere macht. In het onderhavige geval mag de wetgevende macht niet in de plaats treden van de rechterlijke macht door een onderzoek in te stellen naar de schuld van een beklaagde en door over te gaan tot een nieuw gerechtelijk onderzoek. Zij moet eveneens de organisatie van diezelfde rechterlijke macht in acht nemen.

Een ander lid vindt dat het recht van onderzoek niet alleen een uitvloeisel is van de wetgevende taak van de Kamers, doch tevens van hun controlerecht.

Dat is echter geen absoluut recht. Het wordt beperkt door de grondwet zowel als de eerbied voor de individuele vrijheden.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en van Institutionele Hervormingen merkt op dat het recht van onderzoek volgens bepaalde auteurs weliswaar een absoluut recht is, dat betrekking heeft op alle gebieden waarop de wetgevende en de uitvoerende macht bevoegd zijn, maar hij wijst er tevens op dat het gerechtelijk onderzoek in het algemeen genomen tot de uitsluitende bevoegdheid van de rechterlijke macht behoort. Inmenging van de wetgevende macht is niet geoorloofd. Artikel 10 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek bevestigt die interpretatie. Wanneer een commissie van onderzoek een misdrijf vaststelt, « moet zij de processen-verbaal ervan verzenden aan de procureur-generaal bij het Hof van Beroep van het rechtsgebied waarin het misdrijf is gepleegd, opdat daaraan gevolg wordt gegeven als naar recht ». Hoewel de commissies van onderzoek bepaalde bevoegdheden hebben, die aan de onderzoeksrechter zijn toegekend, mogen zij geen onderzoek naar een welbepaald misdrijf instellen.

Pour l'auteur de la proposition, les cinq éléments analysés ci-dessus et les questions qu'ils posent quant au respect des dispositions légales et aux négligences commises par les services de police et les autorités judiciaires justifient la création d'une commission d'enquête.

II. — DISCUSSION GENERALE

1. La signification et les limites du droit d'enquête

Un membre souligne que le droit d'enquête de chaque Chambre reconnu par l'article 40 de la Constitution est un corollaire du droit d'initiative en matière législative. Il permet aux Chambres de recueillir les informations et les renseignements nécessaires à l'exercice de leur fonction législative.

Le droit d'enquête est absolu. Les Chambres peuvent y avoir recours en toute matière, elles peuvent exercer un contrôle sur toutes les branches de l'administration, mais également sur le pouvoir judiciaire. Cependant, ce droit est limité par le principe de la séparation des pouvoirs. Un pouvoir ne peut se substituer à un autre. En l'occurrence, le pouvoir législatif ne peut se substituer au pouvoir judiciaire, en enquêtant sur la culpabilité d'un prévenu et en prenant de nouvelles mesures d'instruction. Il doit également respecter l'organisation de ce même pouvoir judiciaire.

Un autre membre estime que le droit d'enquête ne relève pas seulement de la fonction législative des Chambres mais également de leur droit de contrôle.

Ce droit n'est toutefois pas absolu. Il est limité par les principes constitutionnels mais également par le respect des libertés individuelles.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles fait valoir que si selon certains auteurs le droit d'enquête est un droit absolu et peut porter sur tous les domaines de compétence du pouvoir législatif et du pouvoir exécutif, la doctrine souligne généralement, en ce qui concerne le pouvoir judiciaire, que les enquêtes judiciaires sont de sa compétence exclusive. Le pouvoir législatif ne peut s'y immiscer. L'article 10 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires confirme cette interprétation. Lorsqu'une commission d'enquête constate des infractions, elle doit en transmettre « les procès-verbaux au procureur général près la cour d'appel dans le ressort de laquelle elles auront été commises pour y être donnée telle suite que de droit ». Si les commissions d'enquête disposent de certains pouvoirs attribués au juge d'instruction, elles ne peuvent enquêter sur une infraction déterminée.

De Vice-Eerste Minister herinnert er bovendien aan dat hij op de vergadering van 24 februari 1988 uitvoerig is ingegaan in de Commissie voor de Justitie op de vragen om uitleg van de heer Bourgeois inzake het verloop van de gerechtelijke onderzoeken met betrekking tot de zaak van de Bende van Nijvel en de zaak Mendez, en van de heer Laurent inzake de klaarblijkelijke ontmanteling van de cel die was opgericht om klaarheid te scheppen in de zaak van de Bende van Nijvel. De Vice-Eerste Minister acht het niet nuttig in extenso te herhalen wat hij op de vorige vergadering heeft uiteengezet tijdens de discussie over de goedkeuring van het verslag. De Commissie besluit de uiteenzetting van de Vice-Eerste Minister van 24 februari 1988 in het verslag op te nemen, in de vorm van een referte (1).

(1) « UITEENZETTING VAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE

Er dient opgemerkt dat de hiernavolgende uiteenzetting voortvloeit uit de inlichtingen die mij werden verstrekt door de procureurs-generaal van de ambtsgebieden waarin de feiten zich hebben voorgedaan.

**A. — OVERZICHT VAN DE GEWAPENDE OVERVALLEN GE-
PLEEGD TUSSEN 30.09.1982 EN 09.11.1985 IN DE GERECHTE-
LIJKE ARRONDISSEMENTEN BRUSSEL, DENDERMONDE, NIJ-
VEL EN BERGEN EN DIE VOOR 28 PERSONEN DE DOOD TOT
GEVOLG HADDEN**

De zaken onder n° 4, 5, 6, 7 en 9 gemerkt met een (*) zijn die waarvoor Cocu en consorten naar het Hof van Assisen van Hene-gouwen zijn verwezen.

1. Waver — 30.09.1982 — Wapenwinkel Dekaise : 1 dode

Op donderdag 30 september 1982, dringen 3 à 4 individuen gemaskerd met een bivakmuts, de wapenwinkel Dekaise binnen, die gelegen is aan de Brusselsestraat, 32 te Waver.

De wapenhandelaar alsmede twee klanten worden bedreigd door de daders die in het bezit zijn van wapens van groot kaliber. Een Waverse politiemann wordt neergeschoten op het ogenblik dat hij de wapenwinkel binnenkomt.

Tijdens de vlucht worden door de daders schoten gewisseld met de Hoeilaartse Rijkswacht.

**2. Beersel — 23.12.1982 — Conciërgewoning van de Auberge
des Chevaliers : 1 dode**

Op donderdag 23 december 1982 wordt de zeventigjarige conciërge van de Auberge des Chevaliers tijdens de nacht neergeschoten. Het slachtoffer werd gedood door middel van acht kaliber 22 LR-kogels (long rifle) in het hoofd. De daders zijn de woning binnengedrongen langs de door hen opengebroken keukendeur.

Sigaretten, pastei, een zak met 25 kg koffie en tal van flessen champagne werden onttrokken.

3. Bergen — 12.01.1983 — Taxibestuurder Angelou : 1 dode

Op 12 januari 1983 wordt het lichaam van de taxibestuurder Angelou levenloos aangetroffen in de koffer van zijn voertuig. Het slachtoffer, verdwenen tussen 8 en 9 januari 1983 in de omgeving van het Flageyplein te Elsene, werd gedood door vier kogels van het kaliber 22 LR.

4. Genval — 11.02.1983 — Warenhuis Delhaize (*)

Op 11 februari 1983 omstreeks 19 uur doen drie personen, die carnavalsmaskers en een bivakmuts dragen, een inval in het warenhuis. Onmiddellijk bij het binnentreden van de zaak gaat een

Le Vice-Premier Ministre rappelle par ailleurs que, lors de la réunion du 24 février 1988, il a répondu longuement en Commission de la Justice aux demandes d'explication de M. Bourgeois sur l'évolution des instructions judiciaires relatives à l'affaire des tueurs du Brabant wallon et à l'affaire Mendez, et de M. Laurent au sujet de l'apparent démantèlement de la cellule créée en vue d'élucider l'affaire des tueurs du Brabant wallon. Le Vice-Premier Ministre n'estime pas utile de reprendre in extenso ce jour les propos qu'il avait développés à la réunion précédente. Lors de la discussion relative à l'approbation du rapport, la commission a convenu d'intégrer au rapport sous la forme de note de référence (1) l'exposé fait par le Vice-Premier Ministre le 24 février 1988.

(1) « EXPOSE DU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE

Le Vice-Premier Ministre souligne que l'exposé ci-dessous résulte d'informations qui lui ont été fournies par les procureurs généraux des ressorts dans lesquels les faits se sont produits.

**A. — SYNTHÈSE DES ATTAQUES A MAIN ARMÉE QUI, ENTRE
LE 30.09.82 ET LE 9.11.1985, ONT ÉTÉ COMMISES DANS LES AR-
RONDISSEMENTS JUDICIAIRES DE BRUXELLES, TERMONDE,
NIVELLES ET MONS, ENTRAÎNANT LA MORT DE 28 PERSONNES**

Les affaires n° 4, 5, 6, 7 et 9 marquées d'une (*) sont celles pour lesquelles les nommés Cocu et consort sont renvoyés devant la Cour d'assises du Hainaut.

1. Wavre — 30.09.1982 — Armurerie Dekaise : 1 mort

Le jeudi 30 septembre 1982, trois ou quatre individus portant cagoule, font irruption dans les locaux de l'Armurerie Dekaise, rue de Bruxelles, 32 à Wavre.

L'armurier ainsi que deux clients sont menacés par les auteurs qui sont porteurs d'armes de gros calibre.

Un policier de Wavre est abattu au moment où il pénètre dans l'armurerie.

Lors de leur fuite, les auteurs échangeront des coups de feu avec la gendarmerie à Hoeilaart.

**2. Beersel — 23.12.1982 — Concièrgerie de l'Auberge des
Chevaliers : 1 mort**

Le jeudi 23 décembre 1982, le concierge de l'Auberge des Chevaliers, âgé de 70 ans, est abattu dans le courant de la nuit. La victime est tuée de 8 projectiles de calibre 22 LR (Long rifle) tirés dans la tête. Les auteurs ont pénétré sur place en fracturant la porte de la cuisine.

Des cigarettes, du pâté, un sac de 25 kg de café et de nombreuses bouteilles de champagne seront volés.

3. Mons — 12.01.1983 — Chauffeur de taxi Angelou : 1 mort

Le 12 janvier 1983, le cadavre du chauffeur de taxi Angelou est découvert à Mons dans le coffre de son véhicule. La victime, qui avait disparu entre le 8 et le 9 janvier 1983 dans les environs de la Place Flagey à Ixelles, a été tuée par quatre projectiles de calibre 22 LR.

4. Genval — 11.02.1983 — Supermarché Delhaize (*)

Le 11 février 1983 vers 19 heures, trois individus portant des masques de carnaval et une cagoule, font irruption dans le supermarché. Dès leur entrée dans le magasin, l'un des trois mal-

2. Onderzoek van het voorstel van de heer Van den Bossche, in het licht van het beginsel van de machtenscheiding

De heer Van Parys dient een amendement in ten einde artikel 1 van het voorstel van de heer Van den Bossche te wijzigen (Stuk 59/4, n° 4).

Hij gaat er met name van uit dat de derde opdracht van de voorgestelde onderzoekscommissie, na te gaan « op welke wijze de onderzoeken naar deze misdaden werden gevoerd en welke de oorzaken zijn dat tot op heden geen bevredigende resultaten werden bereikt », een inmenging betekent in de exclusieve taak van de rechterlijke macht om toezicht op het onderzoek uit te oefenen.

De andere opdrachten waarmee de auteur van het voorstel een commissie van onderzoek wenst te belasten, steunen op feiten die hij weliswaar aanhaalt, maar die als dusdanig nooit zijn bewezen.

De waarheidsgetrouwheid ervan moet bijgevolg worden nagetrokken.

van de misdadigers, die een geweer bij zich heeft en met name een mantel van donkere kleur draagt die tot aan de knieën reikt, post vatten in de onmiddellijke nabijheid van de kassa's en houdt, onder dreiging met zijn wapen, de zaakvoerder van het warenhuis, de kassiers en verscheidene klanten onder bedwang. Hij beveelt hen niet te bewegen. Tegelijkertijd stormen twee andere personen, die handwapens bij zich hebben, naar het kantoor van de directie, waar ze zich meester maken van verscheidene bundels bankbiljetten en van muntstukken. Alvorens de zaak te verlaten, rukken zij de telefoonkabels uit; een schot wordt gelost in de richting van de computerterminal.

Buit : 692 384 F.

5. Ukkel (Fort Jaco) — 25.02.1983 — Warenhuis Delhaize (*)

Op 25 februari 1983, omstreeks 19.20 uur, dringen twee personen, het gelaat verborgen, de ene achter een bivakmuts, de andere achter een soort van rolkraag, binnen in het warenhuis « Delhaize », gelegen in de wijk Fort-Jaco te Ukkel.

Een van de daders is in het bezit van twee handwapens; de tweede dader houdt een knuppel vast. Terwijl de eerste persoon met zijn handwapens dreigt en verscheidene klanten en bedienden van de zaak in bedwang houdt, waarbij hij in de onmiddellijke omgeving van de kassa's blijft, haast zijn mededader met de knuppel zich naar het kantoor van de boekhouding en laat zich het geld overhandigen dat zich in de brandkast bevindt, ongeveer 600 000 frank.

Bij het wegvlugten schieten de daders op een voorbijganger die er een blijvende lichamelijke ongeschiktheid aan overhoudt.

6. Halle — 03.03.1983 — Colruyt-warenhuis : 1 dode (*)

Op 3 maart 1983, omstreeks 19.30 uur, vallen drie individuen, het gezicht verborgen onder een bivakmuts, met wapens van zwaar kaliber het Colruyt-warenhuis binnen. Zij vuren bij wijze van afschrikking een aantal schoten af in de richting van de rekken. De zaakvoerder wordt gedwongen de brandkast te openen en wordt daarna ter plaatse neergeschoten. De daders vuren in hun vlucht verscheidene schoten af in de richting van de aldaar gestationeerde voertuigen.

Nabij de brug over de autosnelweg A 8 worden nog enkele schoten afgevuurd in de richting van twee getuigen; zij worden echter niet geraakt.

Buit : 704 077 frank.

Balans : 1 dode.

2. L'examen de la proposition de M. Van den Bossche au regard du principe de la séparation des pouvoirs

M. Van Parys dépose un amendement visant à modifier l'article 1er de la proposition de M. Van den Bossche (n° 4, Doc. 59/4).

Il estime en effet que la troisième mission de la commission d'enquête proposée par M. Van den Bossche, à savoir « examiner de quelle manière ont été conduites les enquêtes concernant ces crimes et quelles sont les raisons pour lesquelles elles n'ont jusqu'à présent donné aucun résultat satisfaisant », constitue une intrusion dans la fonction exclusive du pouvoir judiciaire d'exercer un contrôle sur l'instruction.

Quant aux autres missions que l'auteur de la proposition souhaite voir confier à une commission d'enquête, elles se basent sur des faits qui sont invoqués par l'auteur mais qui ne sont pas pour autant établis.

Il convient par conséquent d'en contrôler la véracité.

fauteurs, porteur d'un fusil et revêtu notamment d'un manteau de couleur foncée descendant jusqu'aux genoux, se poste à proximité immédiate des caisses et tient en respect sous la menace de son arme le gérant du magasin, les caissières et plusieurs clients, leur intimant l'ordre de ne pas bouger. Pendant ce temps, les deux autres individus munis d'armes de poing, se ruent dans le bureau de direction, où ils s'emparent de plusieurs liasses de billets de banque et de monnaies. Avant de quitter les lieux, les fils du téléphone seront arrachés et un coup de feu tiré sur un terminal d'ordinateur.

Butin : 692 384 F.

5. Uccle (Fort Jaco) — 25.02.1983 — Supermarché Delhaize (*)

Le 25 février 1983, vers 19 heures 20, deux individus, le visage dissimulé l'un par une cagoule, l'autre par une sorte de col roulé, font irruption dans le magasin à l'enseigne « Delhaize », au lieu-dit Fort Jaco à Uccle.

L'un des auteurs est porteur de deux armes de poing; le second auteur est porteur d'une matraque. Pendant que l'individu, brandissant les armes de poing tient en respect plusieurs clients et employés de magasin en restant dans les environs immédiats des caisses, son compagnon à la matraque se précipite vers le bureau de comptabilité et se fait remettre l'argent contenu dans le coffre soit environ 600 000 francs.

En s'enfuyant, les auteurs tireront sur un passant qui conservera une incapacité physique permanente.

6. Hal — 3.03.1983 — magasin Colruyt : 1 mort (*)

Le 3 mars 1983, vers 19 heures 30, trois individus cagoulés, porteurs d'armes de gros calibre, font irruption dans le Colruyt. Les auteurs tirent des coups de feu d'intimidation en direction des rayonnages. Le gérant du magasin sera contraint d'ouvrir le coffre-fort et ensuite abattu sur place. En s'enfuyant, les auteurs tirent plusieurs coups de feu en direction des voitures en stationnement.

Près du pont de l'autoroute A 8, des coups de feu seront encore tirés en direction de deux témoins qui ne seront pas touchés.

Butin : 704 000 francs.

Bilan : 1 mort.

De auteur van het amendement meent evenwel dat men de ogen niet mag sluiten voor de vraagstukken die met de bestrijding van banditisme en terrorisme te maken hebben. Dat de publieke opinie twijfels heeft over de wijze waarop de bevoegde autoriteiten het probleem aanpakken, komt de rechterlijke orde zeker niet ten goede.

Bijgevolg moet men een duidelijke kijk hebben op de manier waarop banditisme en terrorisme worden bestreden, zodat enerzijds een einde kan worden gemaakt aan de rechtsonzekerheid, en anderzijds eventueel wetgevende initiatieven worden genomen. Met zijn amendement wil hij een commissie van onderzoek instellen, die nagaat hoe de strijd tegen banditisme en terrorisme wordt gevoerd, welke diensten daarbij optreden, wat hun bevoegdheden, hun verantwoordelijkheid, hun middelen, hun organisatie en hun werkmethoden zijn. Een dergelijk onderzoek eerbiedigt het beginsel van de scheiding der machten. Het zal de wetgever in staat stellen te constateren dat de diensten die banditisme en terrorisme bestrijden, behoorlijk functioneren, ofwel dat op dit gebied wetgevende initiatieven moeten worden genomen.

7. Houdeng-Gœgnies — 07.05.1983 — GB-supermarkt (*)

Op 7 mei 1983, omstreeks 19.20 uur, vallen twee individuen het GB-warenhuis te Houdeng-Gœgnies, Chaussée Houtart n° 147, binnen. Zij begeven zich snel naar het kantoor tegenover de ingang, in het verlengde van de kassa's. Zij gaan op hetzelfde ogenblik als de zaakvoerder van het warenhuis het lokaal binnen en bedreigen hem met een revolver van zwaar kaliber. De zaakvoerder en een bediende worden onder bedreiging gedwongen op de grond te gaan liggen. De brandkast in dat lokaal is geopend. De daders nemen het geld mee dat zich in de brandkast en op de tafel bevindt, in totaal 865 433 frank. Zij verlaten snel het warenhuis en stappen in een groene Audi 100, die de vorige dag in Etterbeek was gestolen.

8. Temse — 10.09.1983 — N.V. Wittock-Van Landeghem : 1 dode

Op zaterdag 10 september 1983 om 2.30 uur breken drie individuen, het gezicht verborgen onder een bivakmuts, in het bezit van jachtgeweren kaliber 12 en van een wapen kaliber 22 LR, binnen (glasbraak) in het laboratorium van de firma.

De conciërge wordt neergeschoten met 4 projectielen punt 22 in het hoofd. De echtgenote van de conciërge wordt ernstig gewond door loden kogels kaliber 0 (kleine jachtkogels) en door twee projectielen kaliber punt 22.

De daders ontvreemden 7 kogelvrije vesten zonder mouwen, kakikleurig en blauw. Te noteren valt dat de firma Wittock onder meer kogelvrije vesten vervaardigt.

Alvorens te vluchten, vermoedelijk aan boord van een Saab Turbo, vuren de daders verscheidene schoten af in de richting van de burelen (geen gewonden) en zij gaan zich te buiten aan vandalenstreken op de parkeerplaats van de firma (lekke banden).

9. Nijvel — nacht van 16 op 17.09.1983 — Colruyt-warenhuis : 3 doden (*)

In de nacht van 16 op 17 september 1983, tussen middernacht en één uur, begeven zich enkele misdadigers naar de achterkant van het Colruyt-warenhuis te Nijvel waar zij de metalen deur van het gebouw aanstonds met een brander beginnen te bewerken.

L'auteur de l'amendement estime cependant qu'on ne peut fermer les yeux devant les problèmes que soulève la lutte contre le banditisme et le terrorisme. Le fait que l'opinion publique nourrisse des doutes quant à la façon dont les autorités compétentes s'attaquent à ces phénomènes est préjudiciable à l'ordre juridique.

Il est dès lors nécessaire d'avoir une vue précise de la manière dont le banditisme et le terrorisme sont combattus en vue de mettre fin à l'insécurité juridique, d'une part, et de prendre éventuellement des initiatives législatives, d'autre part. Son amendement vise à instituer une commission d'enquête chargée d'examiner la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est menée, de déterminer quels services interviennent, quels sont leurs compétences, leurs responsabilités, leurs moyens, leur organisation, leurs méthodes de travail. Une telle enquête respecte le principe de la séparation des pouvoirs. Elle permettra au législateur de constater soit que les services de lutte contre le banditisme et le terrorisme fonctionnent convenablement, soit que des initiatives législatives s'imposent en la matière.

7. Houdeng-Gœgnies — 7.05.1983 — Supermarché GB (*)

Le 7 mai 1983, vers 19 heures 20, deux individus font irruption dans le magasin de grande surface à l'enseigne « GB », sis Chaussée Houtart, n° 147 à Houdeng-Gœgnies. Ils se dirigent rapidement vers le bureau qui se trouve en face de l'entrée dans le prolongement des caisses. Ils pénètrent dans la pièce en même temps que le gérant de ce magasin en le menaçant d'un revolver de gros calibre. Le gérant, et une employée sont contraints sous la menace de se coucher au sol. Le coffre-fort se trouvant dans la pièce est ouvert. Le butin qui se trouve dans le coffre et sur la table est raflé par les auteurs pour une somme totale de 865 433 francs. Ces derniers quittent le magasin rapidement et montent à bord d'une voiture Audi 100 verte, volée la veille à Etterbeek.

8. Tamise — 10.09.1983 — S.A. Wittock-Van Landeghem : 1 mort

Le samedi 10 septembre 1983 à 02.30h, trois auteurs cagoulés et porteurs de fusils de chasse calibre 12 et d'une arme de calibre 22 LR, s'introduisent par effraction (bris de vitre) dans le laboratoire de la firme.

Le concierge sera abattu de 4 projectiles .22 dans la tête. L'épouse du concierge sera grièvement blessée par des plombs de calibre 0 (petites ballettes de chasse) et aussi par deux projectiles de calibre .22.

Les auteurs emporteront 7 gilets pare-balles, sans manche de couleur kaki et bleu. Il est à noter que la firme Wittock est une société qui confectionne, entre autres, des gilets pare-balles.

Avant de s'enfuir, probablement à bord d'une voiture Saab Turbo, les auteurs tirent plusieurs coups de feu en direction de voisins (pas de blessé) et commettent des actes de vandalisme sur le parking de la firme (pneus crevés).

9. Nivelles — nuit du 16 au 17.09.1983 — Magasin Colruyt : 3 morts (*)

Dans la nuit du 16 au 17 septembre 1983, entre minuit et une heure, des malfaiteurs se rendent à l'arrière du bâtiment du Colruyt de Nivelles où ils commencent aussitôt au moyen d'un chalumeau leur travail d'effraction de la porte arrière métallique de ce grand magasin.

Een ander lid vindt dat het amendement van de heer Van Parys door de voorzitter van de commissie onontvankelijk zou moeten worden verklaard, omdat het geen betrekking heeft op het voorstel van de heer Van den Bossche, doch wel op een heel ander aspect van de zaak. De inhoud van dit amendement zou bijgevolg in de vorm van een apart wetsvoorstel moeten worden gegoten.

Vervolgens onderstreept de spreker dat de taken die de auteur van het voorstel aan een onderzoekscommissie wil toevertrouwen, niet in overeenstemming te brengen zijn met het beginsel van de machtenscheiding. De derde opdracht slaat op de rechterlijke macht in de uitoefening van haar toezicht op het onderzoek, terwijl de eerste twee opdrachten betrekking hebben op de inhoud zelf van het onderzoek, waarbij de eerbiediging van de rechten van de burgers op de helling komt te staan, ongeacht of deze al dan niet tot subversieve bewegingen behoren.

De heer Eerdekens vindt eveneens dat het voorstel van de heer Van den Bossche een inmenging betekent

Un autre membre estime que l'amendement de M. Van Parys devrait être déclaré irrecevable par le Président de la Commission parce qu'il ne se rapporte pas à la proposition de M. Van den Bossche mais à un tout autre objet. L'objet de cet amendement devrait dès lors être repris sous la forme d'une proposition de loi.

L'intervenant souligne ensuite que les missions que l'auteur de la proposition veut attribuer à une commission d'enquête sont incompatibles avec le principe de la séparation des pouvoirs. Si la troisième mission concerne le pouvoir judiciaire dans l'exercice de son contrôle sur l'instruction, les deux premières portent sur le contenu de l'instruction et compromettent ainsi le respect des droits des citoyens qu'ils appartiennent ou non à des mouvements subversifs.

Estimant également que la proposition de M. Van den Bossche empiète sur les attributions exclusives

Omstreeks 1.10 uur komen de heer Jacques Fourez en mevrouw Elise Dewit in een Mercedes de parkeerplaats van het warenhuis opgereden om er door middel van een magnetische kaart, die in alle benzinestations met zelfbediening van die warenhuisketen kan worden gebruikt te tanken.

Zodra is volgetankt, merkt de heer Fourez vermoedelijk een of meer misdadigers op. Een van hen begint dan naar hem te vuren met een pistool kaliber 7.65 mm., nadert tot bij de heer Fourez en schiet hem neer met een kogel die hem in de neuswortel raakt. Zijn echtgenote tracht te ontkomen, maar een van de misdadigers schiet haar twee kogels door het hoofd, de ene in de rechter wang, de andere in de rechter ooghoek.

Iets na 1.20 uur is in de metalen achterpoort van het Colruyt-warenhuis een opening gemaakt, waardoor een of meer misdadigers het warenhuis kunnen binnendringen en pakken koffie en ook olie stelen.

Wanneer de volumetrische detector, het in dat warenhuis geïnstalleerde veiligheidssysteem, om 1.23 uur signaleert dat er in het gebouw is binnengedrongen, brengt de veiligheidscentrale van de N.V. Colruyt de Rijkswacht te Nijvel daarvan telefonisch op de hoogte.

De Rijkswachtcombi die naar de plaats van de inbraak is gestuurd, wordt onmiddellijk onder vuur genomen met een wapen van het type jachtgeweer of riot gun. De Rijkswachter Morue wordt neergeschoten met projectielen van verschillend kaliber. Rijkswachter Lacroix heeft het er levend van af gebracht omdat hij zich dood heeft gehouden.

Onmiddellijk na die bloedige moord nemen de daders de vlucht, waarbij zij gebruik maken van ten minste twee voertuigen: de Saab die voorheen in de garage Jadot te Eigenbrakel was gestolen en de Mercedes die aan het echtpaar Fourez-Dewit was ontvreemd.

Omstreeks 1.40 uur worden die twee voertuigen opgemerkt door een politie-eenheid van Eigenbrakel. In de nabijheid van het gehucht « Diable amoureux » heeft een vuurgevecht plaats tussen de politie en de misdadigers. Een politieagent wordt gewond.

De misdadigers slagen erin met de twee gestolen voertuigen te vluchten.

Balans : 3 doden.

Buit : 50/60 kg. koffie;

25 bussen olie;

De 7.65 mm pistolen, de UZI-mitrailleur en de walkietalkie van de twee rijkswachters.

Aux environs de 1 heure 10, un couple, M. Fourez Jacques et Mme Dewit Elise, circulant à bord d'un véhicule Mercedes, pénètre sur le parking de ce magasin pour effectuer le plein de carburant en employant sa carte magnétique utilisable dans toutes les stations d'essence de type self-service de cette chaîne de magasins.

Le remplissage du réservoir de la Mercedes réalisé, M. Fourez aperçoit sans doute un ou plusieurs malfaiteurs. L'un de ceux-ci commence alors à tirer vers lui avec un pistolet 7.65 mm; puis s'approche de M. Fourez et l'abat d'une balle l'atteignant à la racine du nez. Son épouse essaie de s'enfuir mais l'un des malfaiteurs lui tire deux coups de feu dans la tête, l'un dans la joue droite et l'autre au coin de l'oeil droit.

Peu après 1 heure 20, une ouverture permettant le passage aisé d'une personne ayant pu être pratiquée dans la porte métallique arrière du Colruyt, un ou plusieurs malfaiteurs pénètrent à l'intérieur du magasin où ils dérobent notamment des paquets de café et de l'huile.

Le détecteur volumétrique, qui est un dispositif de sécurité installé dans ce grand magasin ayant signalé à 1 heure 23 une intrusion dans le bâtiment, la centrale de sécurité de la S.A. Colruyt prévient par téléphone la gendarmerie de Nivelles.

Envoyé sur place, le combi de la gendarmerie est immédiatement pris sous le feu de face d'une arme de type fusil de chasse ou riot gun. Le gendarme Morue sera abattu par des projectiles de calibres différents. Le gendarme Lacroix doit sa vie sauve grâce au fait qu'il a fait le mort.

Aussitôt après ce dernier meurtre sanglant, les auteurs prennent la fuite en utilisant au moins deux véhicules: la voiture Saab qui a été précédemment volée au garage Jadot de Braine-l'Alleud et la Mercedes soustraite au couple Fourez-Dewit.

Vers 1 heure 40, ces deux voitures sont repérées par un service de la police de Braine-l'Alleud. A proximité du lieu-dit « Diable amoureux », une fusillade entre la police et les auteurs éclatera. Un policier sera blessé.

Les auteurs parviendront à s'enfuir à bord des deux voitures volées.

Bilan : 3 morts.

Butin : 50/60 kgs de café;

25 bidons d'huile;

les pistolets 7.65 mm et la mitrailleuse UZI des deux gendarmes ainsi que leur walkie talkie.

in de exclusieve bevoegdheden van de rechterlijke macht. Ook hij dient een amendement (n° 5, Stuk 59/4) in om artikel 1 te vervangen. Er moet een onderzoekscommissie worden opgericht om na te gaan hoe de verschillende diensten werken, die belast zijn met de bestrijding van banditisme en terrorisme, en hoe toezicht moet worden uitgeoefend op de groeperingen die de democratische instellingen willen destabiliseren.

Aan de hand van dat onderzoek zal de onderzoekscommissie misschien tot het besluit komen dat er tekortkomingen zijn en dat wetgevend moet worden opgetreden.

Een ander lid doet gelden dat het beginsel van de scheiding van de machten niet mag dienen om ter zake alle commissies van onderzoek af te wijzen. Men moet er vertrouwen in hebben dat de onderzoekscommissie en haar voorzitter zich niet zullen mengen in de exclusieve bevoegdheden van de rechterlijke macht. Spreker verwijst dienaangaande naar de onderzoekscommissie « Groene Gordel » die door de Vlaamse Raad werd opgericht terwijl een gerechtelijk onderzoek in diezelfde zaak aan de gang was.

10. Ohain — 02.10.1983 — Restaurant « Les Trois Canards » : 1 dode

Twee personen, van wie het gezicht met een carnavalsmasker is bedekt, overvallen op de parkeerplaats de exploitant van het restaurant, Jacques Van Camp.

Terwijl één van de overvallers met zijn wapen het personeel en de klanten in het restaurant bedreigt, schiet de tweede het slachtoffer Van Camp een kogel door het hoofd.

De eerste overvaller, die zich in het restaurant bevindt, maakt zich meester van de inhoud van de kassa (ongeveer 50 000 F) en schiet bij wijze van afschrikking een schot in de deur van de koelkast.

De twee daders slaan op de vlucht in de rode Golf GTI van de heer Van Camp. Die auto wordt achteraf in het zwart herschilderd en opnieuw gebruikt bij de overval op de Delhaize te Beersel (7.10.1983).

11. Beersel — 07.10.1983 — Delhaize-warenhuis : 1 dode

Omstreeks 20 uur dringen drie overvallers de Delhaize te Beersel binnen.

Twee overvallers die een carnavalsmasker dragen, zijn gewapend met geweren en een bijl van het type « Tomahawk ». Zij maken zich meester van de inhoud van de kassa (ongeveer 1 300 000 F) nadat zij schoten hebben gelost op een kassierster en een klant alsook op de zaakvoerder die ter plaatse overlijdt.

Een derde persoon blijft buiten en houdt de wacht op de parkeerplaats.

De drie daders vluchten in een zwarte Golf GTI en laten op de parkeerplaats de achterbank van hun wagen achter. Het onderzoek wijst uit dat het hier gaat om de rode Golf GTI die op 02.10.1983 bij de overval op het restaurant « Les Trois Canards » is gestolen.

12. Anderlues — 01.12.1983 — juwelierszaak Szymusik : 2 doden

Op een juwelierszaak te Anderlues wordt een gewapende overval gepleegd.

De daders maken gebruik van een rode Golf GTI en zijn gewapend met een Colt 45 die reeds is gebruikt bij de overval op het Colruyt-warenhuis te Nijvel, en met een FN 7.65 mm., ontvreemd aan een van de twee rijkswachters die in Nijvel waren opgetreden.

du pouvoir judiciaire, M. Eerdekens dépose un amendement (n° 5, Doc. 59/4) remplaçant l'article 1er. Une commission d'enquête doit être instituée en vue d'examiner d'une part, le fonctionnement des différents services chargés de la lutte contre le banditisme et le terrorisme et d'autre part, les modalités de surveillance des groupements visant à déstabiliser les institutions démocratiques.

A la suite de cet examen, la commission d'enquête conclura peut-être à des carences et à la nécessité de prendre des initiatives législatives.

Un autre membre fait valoir que le principe de la séparation des pouvoirs ne peut être invoqué pour rejeter toute commission d'enquête en la matière. Il faut faire confiance à la commission d'enquête et à son président pour ne pas s'immiscer dans les attributions exclusives du pouvoir judiciaire. L'intervenant se réfère à ce propos à la commission d'enquête « groene gordel » créée par le Vlaamse Raad sous la législature précédente alors qu'une enquête judiciaire était en cours dans la même affaire.

10. Ohain — 2.10.1983 — Restaurant « Les Trois Canards » : 1 mort

Deux auteurs, porteurs de masques de carnaval agressent, sur le parking, l'exploitant du restaurant, le nommé Van Camp Jacques.

Pendant que l'un des auteurs menace, à l'aide de son arme, à l'intérieur du restaurant, le personnel et les clients présents, le second auteur abat d'un coup de feu dans la tête le sieur Van Camp.

Le premier auteur qui se trouve à l'intérieur se fait remettre le contenu de la recette (plus ou moins 50 000 F) et tire un coup de feu d'intimidation dans la porte du frigo.

Les deux auteurs prennent la fuite, avec la Golf GTI rouge du nommé Van Camp. Cette voiture sera repeinte en noir et utilisée le 7.10.1983 lors de l'attaque du magasin Delhaize à Beersel.

11. Beersel — 7.10.1983 — Supermarché Delhaize : 1 mort

Les auteurs, au nombre de 3, font irruption dans le supermarché vers 20 heures.

Deux auteurs, portant un masque de carnaval, armés de fusils et d'une hache genre « Tomahawk » se font remettre le contenu de la caisse (plus ou moins 1 300 000 F) après avoir tiré des coups de feu sur une caissière et un client et avoir abattu le gérant (décédé sur place).

Le troisième auteur est resté à l'extérieur, assurant la surveillance sur le parking.

Les trois auteurs s'enfuient à bord d'une Golf GTI noire en abandonnant sur le parking la banquette arrière du véhicule.

L'enquête a établi qu'il s'agissait de la Golf GTI rouge volée le 2.10.1983 au restaurant « Les Trois Canards ».

12. Anderlues — 1.12.1983 — Bijouterie Szymusik : 2 morts

Une attaque à main armée est commise dans une bijouterie à Anderlues.

Les auteurs ont fait usage d'une Golf GTI rouge et utilisé un colt 45 déjà employé au Colruyt de Nivelles et un FN 7.65 mm dérobé à l'un des deux gendarmes intervenus à Nivelles.

Aangezien de onderzoekscommissie een ander doel dan de rechterlijke macht nastreeft, heeft zij zich een duidelijk beeld kunnen vormen van de samenwerking die tussen gemeentebestuur, bestendige deputatie en gewest bestaat op het gebied van de ruimtelijke ordening en de vraagstukken die daarmee verband houden. Ook al werden de werkzaamheden van die commissie afgebroken wegens de ontbinding van de Kamers, toch was de ervaring positief.

Een ander lid onderstreept dat het, gezien de zwaarwichtigheid van de feiten in de zaak van de bende van Nijvel en in de andere aanverwante zaken en gezien de traagheid van het onderzoek, nodig lijkt een onderzoekscommissie op te richten. Er moet echter eveneens een permanente parlementaire controle komen op de diensten van politie, rijkswacht en Staatsveiligheid. Hij heeft in die zin een wetsvoorstel ingediend (Stuk 162/1).

De Vice-Eerste Minister vindt dat de drie opdrachten welke de heer Van den Bossche voorstelt aan de onderzoekscommissie toe te vertrouwen, niet verenigbaar zijn met het beginsel van de machtschei-

Poursuivant d'autres finalités que le pouvoir judiciaire, la commission d'enquête a pu avoir une vue précise des synergies existant entre l'administration communale, la députation permanente et la région dans le domaine de l'aménagement du territoire et des problèmes qu'elles soulèvent. Même si ses travaux ont été interrompus à la suite de la dissolution des Chambres, l'expérience fut positive.

Un autre membre souligne que si en raison des lenteurs de l'enquête et de la gravité des faits qui se sont produits dans l'affaire des tueurs et dans des affaires connexes, il semble nécessaire de créer une commission d'enquête, il faut également instituer un contrôle parlementaire permanent sur les services de police, la gendarmerie et la Sûreté de l'Etat. Il a déposé une proposition de loi en ce sens (Doc. 162/1).

Le Vice-Premier Ministre estime que les trois missions que M. Van den Bossche propose d'attribuer à une commission d'enquête sont incompatibles avec le principe de la séparation des pouvoirs. Les deux

13. *Eigenbrakel* — 27.09.1985 — *Delhaize-warenhuis* : 3 doden

Op 27 september 1985 omstreeks 20.15 uur, houden drie individuen met hun wagen stil in de nabijheid van de parkeerplaats van het warenhuis. De drie overvallers gijzelen een kind en dringen het warenhuis binnen na de bestuurder van een bestelwagen op de parkeerplaats te hebben gedood en een klant te hebben neergeschoten die op het punt stond het warenhuis binnen te gaan.

In het warenhuis schieten de overvallers in de richting van de klanten die gedwongen worden om op de vloer te gaan liggen. Een klant die weigert gevolg te geven aan de bevelen wordt ter plaatse neergeschoten.

Een van de overvallers verplicht daarop een kassierster de kassa's leeg te maken. Een tweede overvaller laat zich ondertussen de inhoud van de brandkast overhandigen terwijl hij enkele schoten afvuurt op een telefoontoestel.

Daarna verlaten zij het warenhuis met de gijzelaar (het kind) en een kassierster.

Op de parkeerplaats laten zij beiden vrij en slaan op de vlucht.

De buit bedraagt enkele honderdduizenden franken; de baltans : drie doden en één zwaargewonde.

14. *Overijse* — 27.09.1985 — *Delhaize-warenhuis* : 5 doden

Op 27 september 1985 om 20.38 uur houden de daders met hun wagen stil op de parkeerplaats ter hoogte van de car wash. Zoals uit het ballistisch onderzoek blijkt, gaat het hier naar alle waarschijnlijkheid om dezelfde overvallers als in *Eigenbrakel*.

Ten minste twee daders begeven zich naar de winkel. Eén van hen schiet op een fietsend kind. Vervolgens doden zij een klant die zich in de buurt van zijn wagen bevindt. De overvallers gijzelen een man die affiches aan het plakken is, en onder bedreiging van hun wapens dwingen zij hem mee te gaan naar het warenhuis.

Daar worden een kassierster en een klant neergeschoten. Zij bevelen de kassiersters om de inhoud van hun kassa's in een plastic zak te deponeren. Vervolgens begeven de overvallers zich naar het kantoor en laten zij de brandkast openen.

Nadat de daders het geld uit de kassa's hebben verzameld, verlaten zij het warenhuis en doden de bestuurder van een wagen. Alvorens in de richting van Brussel te vluchten, schieten zij vlakbij hun wagen de gijzelaar neer.

13. *Braine-L'Alleud* — 27.09.1985 — *magasin Delhaize* : 3 morts

Le 27 septembre 1985 vers 20 heures 15, trois individus arrêtent leur véhicule à proximité du parking du supermarché. Les 3 auteurs prennent un enfant en otage et font irruption dans le magasin après avoir abattu, sur le parking, le chauffeur d'une camionnette, et abattu un client qui s'apprêtait à entrer dans le magasin.

A l'intérieur du magasin, les auteurs tirent en direction des clients qu'ils obligent à s'allonger sur le sol. Un client qui n'obtempère pas est abattu sur place.

Un des auteurs ordonne ensuite à une caissière de vider les caisses tandis que le second auteur se fait remettre le contenu du coffre-fort en tirant des coups de feu dans le téléphone.

Ils quittent alors le magasin avec l'otage (l'enfant) et une caissière.

Sur le parking, les auteurs libèrent leurs otages et prennent la fuite.

Le butin s'élève à quelques centaines de milliers de francs et le bilan à 3 morts et un blessé grave.

14. *Overijse* — 27.09.1985 — *supermarché Delhaize* : 5 morts

Le 27 septembre 1985 à 20 heures 38, probablement les mêmes auteurs qu'à Braine-l'Alleud (établi balistiquement) arrêtent leur véhicule sur le parking à hauteur du car wash.

Les auteurs (au moins deux) se dirigent vers le magasin. L'un d'entre eux tire sur un enfant qui roulait à vélo. Ils tuent ensuite un client qui se trouvait à proximité de son véhicule. Les auteurs prennent en otage un homme qui était occupé à coller des affiches et l'obligent, sous la menace de leurs armes, à les accompagner dans le magasin.

Dans le magasin, une caissière et un client sont abattus. Ils donnent l'ordre aux caissières de placer le contenu de leur caisse dans un sac en plastique. Ils se rendent ensuite au bureau et se font ouvrir le coffre.

Après avoir récolté l'argent des caisses, les auteurs quittent le magasin et tuent le conducteur d'une voiture. Avant de prendre la fuite en direction de Bruxelles, ils abattent l'otage à proximité de leur véhicule.

ding. De eerste twee beogen de opsporing van de daders van misdrijven, aangezien men wil nagaan of groeperingen die erop gericht zijn onze democratische instellingen te ontwrichten, betrokken zijn bij de zware misdaden zoals die welke aan de bende van Nijvel worden toegeschreven, en welke mogelijke bindingen er zijn tussen die groeperingen en gewezen leden van openbare instellingen of lichamen. De derde opdracht bestaat in het instellen van een onderzoek naar de wijze waarop het onderzoek werd gevoerd, wat erop neerkomt dat de commissie zich in de plaats stelt van de onderzoeksgerechten en van de rechtbanken.

De buit bedraagt 2 511 103 F, waarvan 1 520 000 F in niet-verhandelbare cheques.

Vijf mensen vinden bij deze overval de dood.

15. Aalst — 09.11.1985 — Delhaize-warenhuis : 8 doden

Op 9 november 1985 om 19.37 uur dringen drie personen de parkeerplaats van het Delhaize-warenhuis binnen. Zij dragen een bivakmuts en zijn in het bezit van wapens van zwaar kaliber (riot gun, machinepistool, revolver colt 38).

Twee inzittenden van wagens die op de parkeerplaats gestationeerd zijn, worden ter plaatse neergeschoten.

Een gezin, bestaande uit ouders en dochter, wordt ter plaatse neergeschoten.

Daarop dringen de overvallers het warenhuis binnen. Een van hen dwingt de exploitant de brandkast te openen.

Nadat de daders nog eens drie klanten hebben neergeschoten, nemen zij de vlucht. Op de parkeerplaats wordt hen door een politiewagen de weg versperd. Er vindt een vuurgevecht plaats tussen de politie en de overvallers. Deze laatsten slagen er evenwel in te ontsnappen en nemen de politie verder onder vuur vanuit hun wagen (Golf) met openstaande achterdeur.

Buit : een bedrag van 737 777 F.

Balans : 8 doden en 6 gewonden.

B. — MAATREGELEN GETROFFEN DOOR DE RECHTERLIJKE INSTANTIES VAN DE HOVEN VAN BEROEP TE BRUSSEL, GENT EN BERGEN MET HET OOG OP EEN DOELTREFFENDE SAMENWERKING TUSSEN DE POLITIEDIENSTEN EN DE RIJKS-WACHT ALSMEDE TER VERHOOGING VAN DE VEILIGHEID VAN DE BURGERS IN DE GERECHTELIJKE ARRONDISSEMENTEN WAARIN BLOEDIGE OVERVALLEN ZIJN GEPLEEGD

B.1. Maatregelen genomen in het kader van de zaken die in Waals-Brabant zijn gelokaliseerd :

4.10.1983 :

1. Binnen de rijkswachtdiensten wordt een onderzoekcel opgericht. Die cel moet het onderzoek op nationaal vlak coördineren.

2. Op het stuk van de beveiliging en de bewaking worden in een bepaalde zone van Waals-Brabant een aantal voorzieningen getroffen.

25.11.1983 :

De rijkswacht neemt maatregelen teneinde personeel aan te wijzen voor de vacante betrekkingen bij de territoriale brigades en bij de diensten van de B.O.B. die behoren tot de rijkswachtdistricten van het gerechtelijk arrondissement Nijvel.

3.10.1985 :

In het Gerechtsgebouw te Brussel wordt een vergadering gehouden waaraan wordt deelgenomen door de Procureurs des Konings te Brussel en te Nijvel, de Nijvelse en Brusselse onderzoekers, door leden van de generale staf van de rijkswacht en de hoofdcommissarissen van de gerechtelijke politie te Brussel, Leuven en Nijvel.

premieres consistent à rechercher les auteurs des infractions puisqu'elles visent à examiner si des groupements ayant pour but de déstabiliser nos institutions démocratiques sont impliqués dans les actes criminels graves tels que ceux attribués aux tueurs du Brabant wallon et quels sont les liens éventuels entre ces groupements et des membres ou anciens membres d'institutions ou de pouvoirs publics. La troisième mission consiste à examiner la manière dont ont été conduites les enquêtes et dès lors à se substituer aux juridictions d'instruction et de jugement.

Le butin s'élève à 2 511 103 F dont 1 520 000 F en chèques non négociables.

Cinq personnes trouvent la mort au cours de ce hold-up.

15. Alost — 9.11.1985 — supermarché Delhaize : 8 morts

Le 9 novembre 1985 à 19 heures 37, trois individus portant cagoule et brandissant des armes de gros calibre (riot gun, pistolet mitrailleur, revolver colt 38) font irruption sur le parking du supermarché Delhaize.

Deux passagers de véhicules stationnant sur le parking sont abattus sur place.

Une famille (parents + fille) est abattue sur place.

Par la suite, les auteurs entrent dans le magasin et l'un d'eux oblige le gérant à ouvrir le coffre.

Après avoir encore abattu 3 clients, les auteurs prennent la fuite et sont bloqués sur le parking par un véhicule de police. Un échange de coups de feu survient alors entre la police et les auteurs qui parviennent malgré tout à prendre la fuite en continuant à tirer en direction de la police par le haillon arrière de la voiture (Golf) resté entr'ouvert.

Butin : une somme de 737 777 F.

Bilan : 8 morts et 6 blessés.

B. — MESURES PRISES PAR LES AUTORITES JUDICIAIRES DES COURS D'APPEL DE BRUXELLES, GAND ET MONS AFIN D'ASSURER UNE COLLABORATION EFFICACE DES SERVICES DE POLICE ET DE GENDARMERIE ET D'AUGMENTER LA SECURITE DES CITOYENS DANS LES ARRONDISSEMENTS JUDICIAIRES DANS LESQUELS DES ATTAQUES SANGLANTES ONT ETE COMMISES

B.1. Mesures prises dans le cadre des affaires dites « du Brabant wallon » :

4.10.1983 :

1. Une cellule d'enquête est mise en place au sein de la gendarmerie. Le but de cette cellule est de coordonner l'enquête au niveau national.

2. Un dispositif de sécurisation et de surveillance est mis en place dans une zone déterminée dans le Brabant wallon.

25.11.1983 :

Des mesures sont prises par la gendarmerie en vue d'affecter du personnel aux places vacantes dans les brigades territoriales et dans les B.S.R. appartenant aux districts de gendarmerie dépendant de l'arrondissement judiciaire de Nivelles.

3.10.1985 :

Une réunion s'est tenue au Palais de Justice de Bruxelles à laquelle ont participé les Procureurs du Roi de Bruxelles et de Nivelles, les juges d'instruction de Nivelles et de Bruxelles, des membres de l'Etat major de la gendarmerie, les commissaires en chef des polices judiciaires de Bruxelles, Louvain et Nivelles.

Vervolgens onderstreept de Vice-Eerste Minister dat de heer Van Parys met zijn amendement weliswaar een meer algemene opdracht aan de onderzoekscommissie geeft, maar dat niettemin het risico bestaat dat zij de waarachtigheid van de aantijgingen in de pers en van de auteur van het voorstel moet nagaan. Vroeg of laat zal de onderzoekscommissie dus tussenbeide komen in een zaak die thans nog het voorwerp uitmaakt van een drievoudig onderzoek, en die zo ingewikkeld is dat de dossiers in Charleroi 140 000, in Nijvel 30 000 en in Dendermonde 20 000 tot 25 000 bladzijden tellen.

Tijdens die vergadering is besloten tot de oprichting van :

1. Een informatiecel « Onderzoek Brabant »

De ploeg samengesteld uit leden van de Rijkswacht en de gerechtelijke politie te Brussel was dag en nacht bereikbaar.

Voorname cel had als taak alle inlichtingen met betrekking tot het onderzoek in Waals-Brabant te verzamelen en te computeren, de inlichtingen te analyseren en de nuttige informatie over te zenden aan de onderzoeksrechter te Nijvel, die destijds als enige onderzoeksrechter met het onderzoek was belast.

2. Twee interventiecellen « Task Force Rijkswacht — GP »

Cel rijkswacht : samengesteld uit leden van de B.O.B. (Brussel, Nijvel, Waver, Halle en Leuven).

Cel Gerechtelijke politie : samengesteld uit leden van de GP te Brussel en Nijvel.

4.10.1985 :

Bij beslissing van de procureur-generaal te Brussel worden 17 leden van de Brusselse gerechtelijke politie voor de behoeften van het onderzoek tijdelijk ingedeeld bij de gerechtelijke politie te Nijvel.

Het laboratorium voor criminalistiek van de gerechtelijke politie te Brussel en een ploeg van de Brusselse gerechtelijke politie waren op nationaal niveau in het bijzonder belast met alle politieke en wetenschappelijke vaststellingen ter plaatse na gebeurtenissen die verband hielden met de zaak van Waals-Brabant. Van begin november 1985 tot eind januari 1987 stond deze ploeg, in het kader van de preventieve acties van de politie en van de voorzieningen getroffen ter beveiliging van de winkelcentra elke vrijdag- en zaterdagavond van 17 uur tot het sluitingsuur van de warenhuizen, « stand-by » in de lokalen van de gerechtelijke politie te Brussel.

Overigens heeft de rijkswacht vanaf 4 oktober 1985 de volgende maatregelen genomen :

a) *maatregelen genomen door de generale staf van de rijkswacht* :

— voorzieningen met onderscheppingsdoeleinden op twee lijnen ten zuiden van Brussel (innemen van bepaalde posten);

— versterking van het personeel van de B.O.B. te Nijvel.

b) *maatregelen genomen door de regio Brabant* :

— bescherming van 50 warenhuizen op vrijdag- en zaterdagavond;

— oriëntering van de diensten naar een bewaking van de warenhuizen.

9.11.1985 :

Als gevolg van de overval gepleegd in het Delhaize-warenhuis te Aalst, kondigt de rijkswacht nationaal alarm af.

Te Dendermonde wordt een Task Force ingesteld.

15.11.1985 :

Vergadering op het Kabinet van de Minister van Justitie
Volgende voorstellen worden gedaan :

— bewaking van de doelwitten door scherpschutters;

Le Vice-Premier Ministre souligne ensuite que même si M. Van Parys attribue par son amendement une mission plus générale à la commission d'enquête, le risque existe néanmoins que la commission contrôle la véracité des allégations formulées par la presse et par l'auteur de la proposition. La commission interviendra dès lors tôt ou tard dans une affaire qui fait encore l'objet de trois instructions et dont la complexité est telle que le dossier comprend 140 000 pages à Charleroi, 30 000 à Nivelles et 20 000 à 25 000 à Termonde.

A l'issue de cette réunion, il a été constitué :

1. Une cellule d'information « Enquête Brabant »

Cette équipe, composée de membres de la gendarmerie et de la police judiciaire de Bruxelles, était contactable de jour et de nuit.

Cette cellule avait pour mission de collecter et d'informatiser tous les renseignements au sujet de l'enquête du Brabant wallon, de les analyser et de transmettre les informations utiles au juge d'instruction de Nivelles, seul juge d'instruction chargé, à ce moment, des enquêtes.

2. Deux cellules d'intervention « Task Force GD — PJ »

Cellule gendarmerie : composée de membres de la B.S.R. de Bruxelles, Nivelles, Wavre, Hal et Louvain.

Cellule P.J. : composée de membres des P.J. de Bruxelles et de Nivelles.

4.10.1985 :

Par décision du Procureur général de Bruxelles, 17 membres de la P.J. de Bruxelles ont été attachés temporairement et pour la nécessité de l'enquête conjointement à la P.J. de Nivelles.

Le laboratoire de police scientifique de la P.J. de Bruxelles et une équipe de la P.J. de Bruxelles étaient spécialement chargés, sur le plan national, des constatations policières et scientifiques sur les lieux de tous les événements en rapport avec l'affaire du Brabant wallon. Dans le cadre des actions préventives des polices et du dispositif de sécurisation des grandes surfaces, cette équipe était en « stand-by » dans les locaux de la P.J. de Bruxelles tous les vendredis et samedis soir de 17 h jusqu'à la fermeture des grands magasins et ce du début novembre 1985 jusqu'à la fin du mois de janvier 1987.

Par ailleurs, dès le 4 octobre 1985, la gendarmerie a pris les mesures suivantes :

a) *mesures prises par l'Etat-major*

— mise en application d'un dispositif d'interception selon deux lignes déterminées situées au sud de Bruxelles (occupation de postes déterminés)

— renforcement du personnel de la B.S.R. de Nivelles.

b) *mesures prises par la région du Brabant*

— protection de 50 grands magasins les vendredis et samedis en soirée

— orientation des services vers la surveillance des grands magasins

9.11.1985 :

Suite au hold-up commis au Delhaize d'Alost, la gendarmerie a décrété un état d'alerte au niveau national.

Une Task Force a été mise en place à Termonde.

15.11.1985 :

Réunion au Cabinet du Ministre de la Justice.

Les propositions suivantes sont faites :

— faire garder les objectifs par des tireurs d'élite;

3. Wenselijkheid om voor deze aangelegenheid een onderzoekscommissie in te stellen

1) *Argumenten tegen de instelling van een commissie van onderzoek*

Sommige leden, samen met de Vice-Eerste Minister, staan afwijzend tegenover de instelling van een onderzoekscommissie. Zij halen daarvoor diverse redenen aan.

a) De weerslag op de zaken die reeds bij het gerecht aanhangig zijn.

Sommige leden vragen zich af of het wenselijk is een onderzoekscommissie in te stellen terwijl onderzoeken aan de gang zijn en het Hof van Assisen van Bergen weldra het proces zal hervatten van de Boringe-vertakking van de Bende van Nijvel. Bestaat het gevaar niet dat het Parlement de verdediging argumenten ter hand zal doen om een nieuwe verdaging en nieuwe onderzoeksmaatregelen te vragen ?

— gebruik van helikopters van de rijkswacht in de gevarenzones.

18.02.1986 :

— verhoogde voorzieningen op de kritieke uren bij de Delhaize-warenhuizen in de gevarenzones;

— bewaking van de andere Delhaize-warenhuizen op onregelmatige tijdstippen;

— bescherming van bepaalde Colruyt-warenhuizen;

— opstelling van wegversperringen (strijd tegen het banditisme).

Op te merken valt dat van november 1985 tot eind januari 1987 (dat wil zeggen bij de overheveling van de informatiecel van het district Brussel naar het district Charleroi), wekelijks (iedere donderdag om 10 uur) binnen de informatiecel, vergaderd is tussen de Task Forces, de met het onderzoek belaste magistraat en de magistraten belast met het vooronderzoek, teneinde het optreden en het onderzoek te coördineren.

2.02.1987 : *Oprichting van de cel te Jumet*

Overheveling van de Task Force vanuit Nijvel naar Jumet. De ploegen belast met het onderzoek zijn gemengd (rijkswacht + gerechtelijke politie).

Tot november 1987 waren vier leden van de gerechtelijke politie te Brussel tijdelijk bij de cel « Waals-Brabant » te Jumet aangesteld, waar zij deel uitmaakten van gemengde ploegen (GP + rijkswacht) die ter beschikking stonden van onderzoeksrechter Lacroix.

De cel te Jumet bestaat thans uit met onderzoek belaste personen die zowel tot de rijkswacht (2 officieren en 13 onderofficieren), als tot de gerechtelijke politie (5 officieren en 5 inspecteurs) behoren. De cel is ondergebracht in het opleidingscentrum van de rijkswacht te Jumet.

De met het onderzoek belaste personen zijn actief in gemengde ploegen (zowel rijkswacht als gerechtelijke politie), met het oog op een goede samenwerking tussen de verschillende diensten. De uitwisseling van informatie geschiedt op regelmatig gehouden vergaderingen, welke door de magistraten worden geleid.

De cel heeft haar eigen documentatie samengesteld. Zij beschikt over een eigen secretariaat dat onder de leiding staat van een commissaris van de gerechtelijke politie te Charleroi.

Voorlopig beschikt zij over zes voertuigen van de gerechtelijke politie. Het rijkswachtpersoneel heeft zijn eigen voertuigenpark (7 voertuigen).

3. Opportunité de créer une commission d'enquête en la matière

1) *Arguments contre la création d'une commission d'enquête*

Certains membres ainsi que le Vice-Premier Ministre ne sont pas favorables à la création d'une commission d'enquête. Plusieurs arguments sont avancés.

a) L'influence sur les affaires judiciaires en cours.

Certains membres se demandent s'il est opportun de créer une commission d'enquête alors que des instructions judiciaires sont en cours et que le procès d'Assises de la filière boraine à Mons va bientôt reprendre. Le Parlement ne donnera-t-il pas ainsi à la défense des arguments en vue de demander des reports, des nouvelles mesures d'instruction ?

— utilisation d'hélicoptères de la gendarmerie dans les zones menacées.

18.02.1986 :

— mise en application d'un dispositif renforcé durant les heures critiques dans les magasins Delhaize situés dans la zone menacée;

— garde sporadique des autres Delhaize;

— protection de certains magasins Colruyt;

— mise en place de barrages anti-banditisme.

Il est à remarquer que de novembre 1985 jusqu'à la fin du mois de janvier 1987 (transfert de la cellule info du district de Bruxelles au district de Charleroi), une réunion hebdomadaire (tous les jeudis à 10 h) a eu lieu à la cellule info entre les Task Forces, le magistrat instructeur et les magistrats informateurs afin d'assurer une coordination de l'action et des enquêtes.

2.02.1987 : *Mise en place de la cellule de Jumet*

Transfert de la « Task Force » de Nivelles à Jumet. Les équipes d'enquête sont mixtes (gendarmerie + police judiciaire).

Quatre membres de la police judiciaire de Bruxelles ont été provisoirement désignés à la cellule Brabant wallon de Jumet et ce jusqu'au mois de novembre 1987, où ils faisaient partie d'équipes mixtes Police judiciaire — Gendarmerie mises à la disposition du juge d'instruction Lacroix.

Cette cellule de Jumet est actuellement composée d'enquêteurs de la gendarmerie (2 officiers et 13 sous-officiers) et de la police judiciaire (5 officiers et 5 inspecteurs). Cette cellule a été installée au centre d'instruction de la gendarmerie à Jumet.

Les enquêteurs travaillent par équipes mixtes police judiciaire—gendarmerie dans le but d'assurer une bonne collaboration des divers services. La circulation des informations est assurée par des réunions régulières dirigées par les magistrats.

La cellule a réuni sa propre documentation. Elle dispose d'un secrétariat propre sous la direction d'un commissaire de la Police judiciaire de Charleroi.

Elle dispose encore provisoirement d'un charroi de 6 voitures de police judiciaire. Le personnel de la gendarmerie dispose de son propre charroi (7 véhicules).

b) De vermenigvuldiging van het aantal onderzoekscommissies.

Een lid wijst erop dat de Commissie voor het Bedrijfsleven zopas een voorstel heeft aangenomen tot oprichting van een onderzoekscommissie voor de studie van de draagwijdte, de oorzaken en de gevolgen van de mogelijke fraudeschandalen en van eventuele overtredingen van het non-proliferatieverdrag door het Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.) of aanverwante bedrijven (Stuk n° 26/4).

Het toenemende aantal onderzoekscommissies dreigt de doeltreffendheid van de werkzaamheden in het gedrang te brengen, temeer daar elke onderzoekscommissie maar over een vrij beperkte termijn beschikt om haar verslag in te dienen.

Een ander lid wijst op het gevaar dat de onderzoekscommissies in diskrediet worden gebracht wanneer geen resultaten geboekt worden.

Indien de noodwendigheden van het onderzoek zulks vereisen, zal door de gerechtelijke overheden in functie daarvan een bijkomend effectief ter beschikking worden gesteld.

Op hiërarchisch gebied ressorteert het rijkswachterspersoneel onder kolonel Michaux, die bovendien ingestaan heeft — en nog steeds instaat — voor een geautomatiseerde gegevensbank en voor de contacten met het C.B.O. van de rijkswacht.

Onderzoekcel Delta (Dendermonde)

Na de bloedige overval (8 doden) gepleegd te Aalst op 9 november 1985, is bestendig contact gelegd tussen de gerechtelijke instanties te Nijvel en Dendermonde.

Een officier van de gerechtelijke politie te Aalst heeft aan alle vergaderingen van de cel « Waals-Brabant » te Nijvel deelgenomen.

In Dendermonde is op initiatief van de procureur-generaal te Gent een groep « Delta » opgericht.

Aanvankelijk was die groep samengesteld uit 10 rijkswachters van de B.O.B.-diensten te Dendermonde, Aalst en St.-Niklaas, en uit 7 leden van de gerechtelijke politie te Aalst. In 1987 werd het aantal leden van de groep teruggebracht tot 6 rijkswachters en 3 leden van de gerechtelijke politie.

Bij het onderzoek hebben zij belangrijk werk verricht op het gebied van het verzamelen van informatie, alsmede van de informatisering en de toetsing van die informatie.

Als gevolg van de overheveling van de cel « Waals-Brabant » naar Jumet zijn contacten gelegd tussen de met het onderzoek belaste magistraat te Dendermonde en rechter Lacroix uit Charleroi.

Beide onderzoeksmagistraten hebben afschriften van processen-verbaal en ballistische verslagen uitgewisseld.

B.2. Maatregelen in het kader van de zaak Mendez :

Bij de aanvang van het onderzoek naar de moord die op 7 januari 1986 gepleegd is op Mendez, zijn onderzoekstaken toevertrouwd aan de B.O.B. te Waver en aan de gerechtelijke politie te Nijvel. Geleidelijk is een cel ontstaan, bestaande uit leden van de beide diensten. Bovendien hebben gemengde ploegen verschillende belangrijke taken (huiszoekingen en verhoren) uitgevoerd.

Onder het voorzitterschap van de onderzoeksrechter en in aanwezigheid van de procureur des Konings te Nijvel zijn talrijke vergaderingen belegd waaraan de verantwoordelijken van de twee diensten steeds hebben deelgenomen om een stand van zaken van het onderzoek op te maken en de nog te vervullen taken te omschrijven, teneinde het onderzoek te bespoedigen.

Door de ontdekking in een garage te Sint-Lambrechts-Woluwe van wapens, gestolen bij Mendez-Blaya en bij het S.I.E., heeft het

b) La multiplication des commissions d'enquête.

Un membre souligne que la Commission de l'Economie vient d'adopter une proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée d'étudier la portée, les causes et les conséquences des fraudes et des infractions au traité de non prolifération qui auraient éventuellement été commises par le centre d'étude de l'énergie nucléaire (C.E.N.) ou par d'autres entreprises connexes (Doc. n° 26/4).

La multiplication de commissions d'enquête risque de nuire à un travail efficace et ce d'autant plus que chaque commission dispose d'un délai assez court pour déposer son rapport.

Un autre intervenant souligne le danger de discrédit des commissions d'enquête si celles-ci n'aboutissent à rien.

Si les nécessités de l'enquête le justifient, les autorités judiciaires fourniront un effectif supplémentaire dans la mesure de cette nécessité.

Le personnel de la gendarmerie est dirigé dans sa hiérarchie par le Colonel Michaux qui, par ailleurs, a assuré et assure une intendance informatique et la liaison avec le B.C.R. de la gendarmerie.

La cellule d'enquête Delta (Termonde)

Après l'attaque sanglante (8 morts) commise le 9 novembre 1985 à Alost, des contacts permanents se sont établis entre les autorités judiciaires de Nivelles et de Termonde.

Un officier de la police judiciaire d'Alost a assisté à toutes les réunions de la cellule « Brabant wallon » à Nivelles.

Un groupe « Delta » a été mis en place à Termonde, à l'initiative du Procureur général de Gand.

Au départ, ce groupe était composé de 10 gendarmes des B.S.R. de Termonde, Alost et St. Nicolas et de 7 membres de la Police judiciaire d'Alost. Par la suite, le personnel de ce groupe a été réduit en 1987 à 6 gendarmes et 3 membres de la police judiciaire.

Un travail considérable de récolte d'informations, d'informatisation et de recoupements a été effectué par ces enquêteurs.

Suite au transfert de la cellule « Brabant wallon » à Jumet, des contacts se sont établis entre le magistrat instructeur de Termonde et le juge Lacroix de Charleroi.

Des copies de procès-verbaux et des rapports balistiques ont été échangés entre ces magistrats instructeurs.

B.2. Mesures prises dans le cadre de l'affaire Mendez :

Dès le début de l'instruction relative au meurtre commis le 7 janvier 1986 sur le nommé Mendez, des devoirs d'enquête ont été confiés, d'une part, à la B.S.R. de Wavre et, d'autre part, à la police judiciaire de Nivelles. Une cellule a été constituée progressivement, regroupant des membres des deux services. En outre, divers devoirs importants (perquisitions et auditions) ont été effectués par des équipes mixtes.

De nombreuses réunions, auxquelles ont toujours participé les responsables des deux services ont été organisées sous la présidence du juge d'instruction, et en présence de M. le Procureur du Roi à Nivelles, en vue de faire le point sur l'état d'avancement de l'instruction et d'envisager les devoirs à accomplir en vue de la faire progresser.

Les développements que l'enquête a connus en novembre 1987, à la suite de la découverte dans un garage de Woluwé-St-Lambert,

Ten slotte is een ander lid van mening dat de gelijktijdige instelling van twee onderzoekscommissies onvermijdelijk materiële problemen (te weinig vertalers, stenografen enz.) zal doen rijzen.

c) Het openbaar karakter van een onderzoekscommissie.

Een lid wijst erop dat artikel 3 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek bepaalt dat « de vergaderingen van de onderzoekscommissies waarop getuigen of deskundigen worden gehoord, openbaar zijn, tenzij de commissie anders beslist ».

Derhalve is de openbaarheid de regel, tenzij de meerderheid van de leden van de commissie anders beslist. De pers staat afwijzend tegenover vergaderingen met gesloten deuren en leidt daaruit af dat sommige elementen verborgen moeten blijven. Toch is op het stuk van de werking van de politiediensten een zekere vertrouwelijkheid geboden.

onderzoek een nieuwe wending genomen zodat het met het onderzoek belaste personeel moest worden uitgebreid. Thans bestaat de bezetting uit dertien leden van de brigade van de gerechtelijke politie te Nijvel, onder leiding van twee commissarissen voor gerechtelijke opdrachten, en een tiental rijkswachters van de B.O.B. te Brussel en Nijvel, onder het bevel van een luitenant van de rijkswacht. Elke dienst wordt dagelijks op de hoogte gebracht van de taken van de andere dienst en van de geboekte resultaten.

Aangezien het onderzoek naar de dood van Mendez-Blaya zou kunnen leiden naar andere nog niet opgehelderde criminele feiten die in andere arrondissementen worden onderzocht, heeft de procureur des Konings te Nijvel het raadzaam geacht zijn collega's te Dendermonde, Brussel en Charleroi onmiddellijk in kennis te stellen van de ontwikkelingen in dit onderzoek. Derhalve heeft hij het initiatief genomen om dagelijks zijn voornoemde collega's gelijktijdig een afschrift van alle processen-verbaal te doen geworden waarin verslag wordt gedaan van de opdrachten uitgevoerd in het kader van de betrokken zaak.

Tegen dezelfde achtergrond werd te Nijvel door de magistraten van die arrondissementen overleg gepleegd.

Op te merken valt dat de onderscheiden cellen, opgericht naar aanleiding zowel van de moordpartijen in Waals-Brabant als van de zaak Mendez, alle nieuwe gegevens (materiële vaststellingen, deskundigenonderzoek, getuigenissen, aangiften en opmerkingen) steeds hebben gecentraliseerd en bedoelde inlichtingen aan de met die onderzoeken belaste magistraten hebben doorgezonden.

Voornoemde cellen, welke veel tijd hebben besteed aan het sorteren, beoordelen en natrekken van de informatie, hebben steeds nauw samengewerkt met de personen die ter plaatse het onderzoek verrichten. Sedert de aanvang van 1984 wordt dagelijks overleg gepleegd tussen de personen die met het onderzoek zijn belast. Voorts hebben talrijke vergaderingen plaatsgevonden waarin de stand van zaken is opgemaakt en een aantal aanpassingen zijn voorgesteld. Het onderzoek is nooit onderbroken, noch op nationaal, noch op internationaal niveau. Daarvan getuigt het belangrijke werk dat, in vijf jaar tijd, door de met het onderzoek belaste personen is verricht.

Met het oog op het verzekeren van een betere samenwerking en coördinatie van de onderzoekingen, zijn de vijf procureurs-generaal op 25 februari 1988 overeengekomen om, in het kader van de zaken betreffende « de bende van Nijvel » en « Mendez », alle afschriften van de processen-verbaal voortaan mede te delen en uit te wisselen onder de procureurs des Konings en de onderzoeksrechters.

Enfin un membre invoque le fait que la création simultanée de deux commissions d'enquête posera inévitablement des problèmes matériels (manque de traducteurs, de sténographes etc...).

c) Le caractère public d'une commission d'enquête.

Un membre souligne que la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires prévoit en son article 3 que les séances des commissions d'enquête « où l'on entendra des témoins ou des experts sont publiques à moins que la commission ne décide le contraire ».

Par conséquent, le principe est la publicité sauf si la majorité des membres de la commission décide du contraire. Le huis clos n'est pas apprécié par la presse qui en déduit que certains éléments sont à cacher. Pourtant, dans le domaine du fonctionnement des services de police, une certaine confidentialité s'impose.

d'armes volées chez Mendez-Blaya et à l'Escadron spécial d'intervention (E.S.I.), ont exigé un accroissement du personnel affecté aux recherches. Ce personnel comprend actuellement treize membres de la brigade de police judiciaire de Nivelles, sous la direction de deux commissaires aux délégations judiciaires et une dizaine de gendarmes appartenant aux B.S.R. de Bruxelles et de Nivelles, placés sous les ordres d'un lieutenant de gendarmerie. Chaque service est journellement informé des devoirs accomplis par l'autre service ainsi que des résultats obtenus.

A la même époque, M. le Procureur du Roi à Nivelles a estimé que, dans la mesure où les progrès de l'enquête relative à la mort de Mendez-Blaya étaient susceptibles de déboucher sur d'autres faits criminels non encore élucidés et faisant l'objet d'instructions menées dans d'autres arrondissements, il s'imposait que ses collègues de Termonde, Bruxelles et Charleroi soient promptement tenus au courant de l'évolution de cette enquête. Il a donc pris l'initiative de communiquer au jour le jour, et simultanément, à ses collègues précités, une copie de tous les procès-verbaux relatant les devoirs effectués dans l'affaire dont il s'agit.

Dans la même perspective, plusieurs réunions de concertation ont rassemblé, à Nivelles, des magistrats de ces arrondissements.

Il y a lieu de remarquer que les différentes cellules qui ont été mises en place, tant dans le cadre des tueries du Brabant wallon que dans le cadre de l'affaire Mendez, ont toujours centralisé tous les renseignements recueillis (constatations matérielles, expertises, témoignages, dénonciations et observations) et répercuté ces informations aux magistrats instructeurs chargés de ces enquêtes.

Ces cellules dont le travail de tri, d'évaluation et de vérification des renseignements est considérable, ont toujours fonctionné en étroite collaboration et en parfaite symbiose avec les enquêteurs opérant sur le terrain. Dès le début de l'année 1984, des contacts quotidiens ont eu lieu entre les différents enquêteurs et de nombreuses réunions d'évaluation et de réajustement ont également été tenues. Les recherches n'ont jamais connu de temps d'arrêt tant sur le plan national que sur le plan international. Le travail considérable accompli en cinq ans par les enquêteurs en est la démonstration.

Le 25 février 1988, en vue d'assurer une meilleure collaboration et coordination des enquêtes, les cinq procureurs généraux ont convenu que dans le cadre des affaires dites des « tueurs du Brabant wallon » et « Mendez », les copies de tous les procès-verbaux seront dorénavant communiquées et échangées entre les procureurs du Roi et juges d'instruction concernés.

De Vice-Eerste Minister meent van zijn kant dat het feit dat de werkzaamheden van de commissie met gesloten deuren plaatsvinden, nog niet betekent dat die werkzaamheden vertrouwelijk zullen blijven. De besprekingen in heel wat commissievergaderingen met gesloten deuren kan men 's anderendaags in de pers lezen.

d) De negatieve weerslag van een onderzoekscommissie op de publieke opinie en op de rechterlijke macht.

De Vice-Eerste Minister meent dat de instelling van een onderzoekscommissie de verdachtmakingen nog zal doen toenemen die in de openbare opinie tot uiting zijn gekomen tegenover de politiekorpsen en de rechterlijke macht in verband met bepaalde gebeurtenissen die geen aanleiding hebben gegeven tot aanhoudingen. Bovendien bestaat het gevaar dat de instelling van een dergelijke commissie traumatiserend zal inwerken op de politiekorpsen en op de rechter-

Om de controle uit te oefenen over de regelmatigheid, de coördinatie en de doeltreffendheid van de onderzoeken uitgevoerd door de politiediensten en de rijkswacht, hebben de procureurs-generaal een magistraat van het openbaar ministerie, de heer substituut Jonckheere, aangeduid, die bovendien de nodige maatregelen zal nemen om de coördinatie te verzekeren van de inlichtingen en documentatie betreffende deze zaken; en dit tevens met gezag over de nationale cel die opgericht werd met dit doel in de schoot van de rijkswacht.

C. — ONTWIKKELING VAN HET ONDERZOEK

C.1. De zaken in verband met de « zogenaamde Bende van Nijvel »

1. De bende van de Borinage (zaken in de synthese opgenomen onder de n° 4, 5, 6, 7 en 9)

De identificatie van de leden van de Bende van de Borinage was mogelijk doordat, Ghislaine Frick zich op 25 mei 1983 aanmeldde bij de rijkswachtbrigade in Colfontaine om er een handwapen te overhandigen dat Josiane Debruyne na talrijke incidenten met haar echtgenoot, Jean-Claude Estiévenart, haar had toevertrouwd.

Uit het op dat pistool aangetroffen inschrijvingsnummer kon worden afgeleid dat het wapen op 27 januari 1979 door wapenhandelaar Blariaux in Colfontaine was verkocht aan een zekere Michel Cocu, destijds woonachtig te Dour, rue Moranfayt, n° 7.

De op 24 augustus 1983 door de onderzoeksrechter aangewezen deskundige in de ballistiek Dery, komt in zijn verslag van 22 oktober 1983 tot de conclusie dat voor 99 % waarschijnlijk is dat de in Delhaize in Genval afgevuurde projectielen afkomstig waren van de Ruger-revolver die eerst toebehoorde aan Cocu en daarna, naar het schijnt, aan Estiévenart.

Op 16 november 1983 geeft Michel Cocu die door onderzoeksrechter Wezel werd gehoord, toe dat hij als bestuurder van de personenwagen Peugeot 504, heeft deelgenomen aan de overval van 11 februari 1983 op het grootwarenhuis Delhaize in Genval. Hij verstrekt daarbij details over de wijze waarop die diefstal met geweldpleging werd georganiseerd, en over de rol die daarbij werd gespeeld door alle mededaders, die hij als volgt beschrijft :

- Adriano Vittorio als de dader die in het bezit was van een riot gun;
- Kaci Bouaroudj als drager van een 9 mm automatisch pistool;
- Jean-Claude Estiévenart als drager van een Ruger P38 waarmee hij een autobestuurder beschoten heeft;

Le Vice-Premier Ministre estime pour sa part que ce n'est pas parce que les travaux de la commission d'enquête ont lieu à huis clos qu'ils resteront confidentiels. Le contenu de nombreuses réunions de commissions à huis clos s'est retrouvé le lendemain dans la presse.

d) Les effets négatifs d'une commission d'enquête sur l'opinion publique et sur le pouvoir judiciaire.

Le Vice-Premier Ministre estime que la création d'une commission d'enquête va renforcer les suspicions que l'opinion publique nourrit à l'égard des corps de police et du pouvoir judiciaire à la suite d'événements qui n'ont pas abouti à des arrestations. En outre, la création d'une telle commission risque de créer un traumatisme au sein des corps de police et du pouvoir judiciaire alors que des efforts considérables sont accomplis par eux. Le Vice-Premier Ministre rap-

Pour contrôler la régularité, la coordination et l'efficacité des enquêtes par les services de police et de gendarmerie, les procureurs généraux ont désigné un magistrat du ministère public, le substitut Jonckheere, qui en plus prendra les mesures nécessaires pour assurer la coordination de l'information et de la documentation relative à ces affaires en ayant autorité sur la cellule nationale créée à cet effet au sein de la gendarmerie.

C. — EVOLUTION DE L'ENQUETE

C.1. Les affaires dites « du Brabant Wallon »

1. La filière boraine (affaires reprises dans la synthèse sous les n° 4, 5, 6, 7 et 9)

L'identification des membres de la filière boraine doit son origine au fait que le 25 mai 1983, une dame, Frick Ghislaine, se présente à la brigade de gendarmerie de Colfontaine pour y remettre une arme de poing qui lui a été confiée par Debruyne Josiane à la suite de nombreux incidents qui l'opposent à son mari Jean-Claude Estiévenart.

Le numéro d'immatriculation trouvé sur ce revolver permettra de déterminer que cette arme a été vendue le 27 janvier 1979 par l'armurerie Blariaux de Colfontaine à un certain Cocu Michel, domicilié à l'époque à Dour, rue Moranfayt, n° 7.

Désigné le 24 août 1983 par le juge d'instruction, l'expert en balistique Dery conclut dans son rapport daté du 22 octobre 1983 au fait qu'il existe une probabilité de 99 % que les projectiles tirés au Delhaize de Genval l'ont été par le revolver Ruger ayant appartenu à Cocu, puis, semble-t-il, à Estiévenart.

Le 16 novembre 1983, Cocu Michel, entendu par le juge d'instruction Wezel, reconnaît sa participation au hold-up ayant eu lieu le 11 février 1983 au magasin Delhaize de Genval en tant que conducteur du véhicule Peugeot 504. Il fournit des détails sur les modalités d'organisation de ce vol avec violences ainsi que sur le rôle joué par chacun des participants qu'il désigne comme étant les personnes suivantes :

- Vittorio Adriano comme l'auteur porteur d'un fusil à pompe;
- Bouaroudj Kaci comme porteur d'un 9 mm automatique;
- Estiévenart Jean-Claude comme porteur de son Ruger P38, avec lequel celui-ci a tiré sur le conducteur d'un véhicule automobile;

lijke macht niettegenstaande de grote inzet van die korpsen. De Vice-Eerste Minister herinnert er in dit verband aan dat het college van de procureurs-generaal onlangs bepaalde maatregelen genomen heeft.

Hij haalt het communiqué aan van de procureurs-generaal over de zaak van de Bende van Nijvel, waarin zij de beslissingen toelichten die verband houden :

« 1. Met de meer doorgedreven uitwisseling van inlichtingen tussen de procureurs-generaal, de procureurs des Konings en de onderzoeksrechters, met name door het verdelen van alle processen-verbaal;

2. Met de gemeenschappelijke aanwijzing van een magistraat van het openbaar ministerie die ermee belast is, onder het gezag van de vijf procureurs-generaal en met inachtneming van de voorschriften van het Wetboek van Strafvordering controle uit te oefenen op de regelmatigheid, de coördinatie en de doeltreffendheid van de door politie en rijkswacht

pelle à ce propos que des mesures viennent d'être prises par le collège des procureurs généraux.

Il cite d'ailleurs le communiqué des procureurs généraux relatif à l'affaire des tueurs du Brabant, par lequel ceux-ci décident de :

« 1. Veiller à l'intensification de l'échange de renseignements entre procureurs généraux, procureurs du Roi et juges d'instruction concernés, notamment par la communication de tous les procès-verbaux;

2. Désigner en commun un magistrat du ministère public chargé, sous l'autorité des cinq procureurs généraux et dans le respect du Code d'instruction criminelle, de contrôler la régularité, la coordination et l'efficacité des enquêtes menées par les services de police et de gendarmerie, ainsi que de prendre les mesures nécessaires pour assurer la coordination de l'infor-

— Josiane Debruyne, als bestuurster van een wagen Peugeot 404 waarmee zij met name Michel Baudet was komen afzetten op het parkeerterrein van het grootwarenhuis Delhaize om hem in de gelegenheid te stellen er de rol van uitkijk te spelen.

1.1. Uit de ondervragingen blijkt het volgende verband :

Het onderzoek inzake Cocu, Estiévenart, Debruyne, Bouaroudj, Vittorio en Baudet brengt het bestaan aan het licht van een verband tussen de volgende gewapende overvallen :

- 11.02.1983 : Genval — Delhaize
- 14.02.1983 : Ukkel — Delhaize
- 03.03.1983 : Halle — Colruyt — 1 dode
- 07.05.1983 : Houdeng-Gœgnies — GB
- 16/17.09.1983 : Nijvel — Colruyt — 3 doden

alsmede tussen verschillende diefstallen van wagens die dienden om voormelde feiten te plegen.

In de loop van het onderzoek trekken de betrokkenen hun bekentenissen herhaaldelijk in en zij geven verschillende malen een andere versie van de feiten.

De omstandige beschrijving van die talrijke verhoren, confrontaties, ingetrokken bekentenissen en allerlei onderzoeksopdrachten komen voor in de akte van beschuldiging van de procureur-generaal te Bergen, die op een zeer gedetailleerde wijze de wordingsgeschiedenis van de zaken 4, 5, 6, 7 en 9 heeft uiteengezet, zaken waarvoor de genoemde Cocu c.s. naar het Hof van Assisen van Henegouwen werd verwezen.

1.2. Door de deskundigen in de ballistiek vastgesteld verband

De Ruger-revolver P38, n° 153-26696, die waarschijnlijk in het bezit was van Michel Cocu tijdens de periode waarin de gewapende overvallen op Delhaize in Genval (11 februari 1983) en op Colruyt in Halle (3 maart 1983) plaatsvonden, dat handwapen en de projectielen die op de plaats van die overvallen werden aangetroffen, werden door verschillende ballistische deskundigen onderzocht. Bepaalde expertisep opdrachten werden door een college van deskundigen uitgevoerd.

Dat wapen heeft volgens verschillende deskundigen mogelijk gediend voor de overval op Delhaize in Genval van 11 februari 1983 en op Colruyt in Halle van 3 maart 1983. Andere deskundigen beweren evenwel het tegendeel. In het kader van de aanvullende onderzoeken die Voorzitter van het Hof van Assisen J. Vereecke krachtens zijn discretionaire bevoegdheid liet uitvoeren, werd aan het wetenschappelijk laboratorium van de politieprefectuur van Parijs een nieuw ballistisch onderzoek van de projectielen toevertrouwd. Voornoemd laboratorium beschikt namelijk over

— Debruyne Josiane en tant que chauffeur d'une voiture Peugeot 404, venue notamment déposer Baudet Michel sur le parking du magasin Delhaize afin de lui permettre d'y assumer son rôle de guetteur.

1.1. Relations établies par les interpellations :

L'instruction menée en cause de Cocu, Estiévenart, Debruyne, Bouaroudj, Vittorio et Baudet permettra d'établir une relation entre les vols à main armée commis :

- 11.02.1983 à Genval — Delhaize
- 14.02.1983 à Uccle — Delhaize
- 03.03.1983 à Halle — Colruyt — 1 tué
- 07.05.1983 à Houdeng-Gœgnies — GB
- 16/17.09.1983 à Nivelles — Colruyt — 3 tués

ainsi qu'entre différents vols de voitures ayant servi à commettre les faits précités.

Au cours de l'instruction, les intéressés se rétracteront, à de nombreuses reprises, de leurs aveux. Ils changeront plusieurs fois de version.

Les détails de ces multiples auditions, confrontations, aveux rétractés, devoirs d'instruction divers, figurent dans l'acte d'accusation du Procureur général de Mons lequel a développé de manière très détaillée la genèse des affaires 4, 5, 6, 7 et 9 pour lesquelles les nommés Cocu et consorts ont été renvoyés devant la Cour d'assises du Hainaut.

1.2. Relations établies par les expertises balistiques

Le revolver Ruger P38 n° 153-26696 ayant vraisemblablement pu être en possession de Cocu Michel pendant la période au cours de laquelle les faits du hold-up du Delhaize de Genval (11 février 1983) et celui du Colruyt de Halle (3 mars 1983) se sont produits, cette arme de poing et les projectiles retrouvés sur les lieux de ces deux agressions ont fait l'objet de plusieurs expertises balistiques. Certaines missions d'expertises ont été réalisées en collège d'experts.

Cette arme a, selon plusieurs experts, pu servir au Delhaize de Genval le 11 février 1983 et au Colruyt de Halle le 3 mars 1983. D'autres experts se sont cependant prononcés en sens contraire. Dans le cadre des devoirs complémentaires que Monsieur le Président de la Cour d'Assises J. Vereecke a fait exécuter en vertu de son pouvoir discrétionnaire, le laboratoire de police scientifique de la Préfecture de Police de Paris, nouvellement équipé d'un microscope à balayage électronique, s'est vu confié une nouvelle mission d'expertise balistique des projectiles. Au terme de celle-ci,

ingestelde onderzoeken alsmede de nodige maatregelen te nemen met het oog op de coördinatie van de voorlichting en de documentatie betreffende die aangelegenheden. Bij dit alles kan hij zijn gezag laten gelden over de nationale cel die bij de rijkswacht werd opgericht.

Bedoelde magistraat zal aan de procureur-generaal voorstellen doen om de coördinatie en de doeltreffendheid van de onderzoeken te verbeteren. »

De heer Jonckeele werd als coördinator aangewezen.

e) Een onderzoekscommissie is niet nodig om het gewenste resultaat te bereiken.

Een lid meent dat een onderzoekscommissie niet nodig is om de werking van de politiediensten door te lichten, te meer daar die commissie zich binnen een bepaalde termijn moet uitspreken. Hij stelt derhalve aan de commissie voor de Justitie voor, de subcom-

een scanning-microscop. Na afloop van dat onderzoek kwam het laboratorium opnieuw tot het besluit dat de Ruger P38 van Cocu zowel in Genval als in Halle was gebruikt. Voorts heeft de raadsman van de verdachte kort geleden een ballistisch onderzoeksrapport overgelegd, waarin professor Villain concludeert dat het wapen niet bij beide overvallen werd gebruikt.

1.3. Cassatie-arrest van onttrekking van de zaak aan de rechter

Op 21 januari 1987 heeft het Hof van Cassatie een arrest gewezen waarbij de zaak werd onttrokken aan de onderzoeksrechter van Nijvel en toevertrouwd aan die van Charleroi.

Dat arrest volgde op de vordering tot verwijzing wegens gewettigde verdenking, die door de genaamde Cocu was ingeleid omdat onderzoeksrechter Schlicker tussen maart en november 1986 verzuimd had een door het BKA van Wiesbaden opgesteld ballistisch verslag bij het dossier te voegen. Bedoeld verslag stelde onduidelijk dat de Ruger P38 in geen geval kon zijn gebruikt voor de overval in Genval.

1.4. Arrest van verwijzing van de genaamden Cocu c.s. naar het Hof van Assisen van Bergen

Op 7 september 1987 heeft de Kamer van Inbeschuldigingstelling van Bergen de beschikking tot gevangenneming van de genaamden Cocu, Baudet, Vittorio, Estiévenart, Debruyne en Bouaroudj bevestigd en zij heeft de betrokkenen verwezen naar het Hof van Assisen van Henegouwen op grond van de volgende feiten :

- 28.01.1983 — Watermaal-Bosvoorde — diefstal van een Peugeot 504
- 11.02.1983 — Genval — Delhaize
- 14.02.1983 — Ukkel — Delhaize
- 03.03.1983 — Halle — Colruyt — 1 dode
- 07.05.1983 — Houdeng-Goegnies — GB
- 7/8.06.1983 — Eigenbrakel — diefstal van een wagen van het merk Saab
- 16/17.09.1983 — Nijvel — Colruyt — 3 doden.

1.5. Verloop van het onderzoek van de onderzoeksrechter te Charleroi

Nadat eerst voorrang was gegeven aan het onderzoek naar de feiten die thans aan het Hof van Assisen van de provincie Henegouwen zijn voorgelegd, lijkt in het door de onderzoeksrechter gevoerde onderzoek vooral vooruitgang te zijn geboekt inzake de aanval op de wapenhandel Dekaise in Waver en inzake de doodslag

mation et de la documentation relative à ces affaires, y compris en ayant autorité sur la cellule nationale créée à cet effet au sein de la gendarmerie.

Le magistrat fera aux procureurs généraux toute proposition pour améliorer la coordination et l'efficacité des enquêtes. »

M. Jonckeele a été désigné à cet effet.

e) Une commission d'enquête n'est pas nécessaire pour atteindre l'objectif poursuivi.

Un membre estime que pour analyser le fonctionnement des services de police, une commission d'enquête n'est pas nécessaire d'autant plus qu'elle doit se prononcer dans un certain délai. Il propose dès lors à la Commission de la Justice de recréer la Sous-Com-

le laboratoire a, à nouveau, conclu à l'utilisation du Ruger P38 de Cocu tant à Genval qu'à Halle. Le conseil de cet inculpé, a, quant à lui, produit tout récemment, un rapport d'expertise balistique du professeur Villain qui a conclu au fait que cette arme n'avait pas été utilisée lors de ces deux agressions.

1.3. Arrêt de dessaisissement de la Cour de cassation

Le 21 janvier 1987, la Cour de cassation a rendu un arrêt dessaisissant le juge d'instruction de Nivelles au profit du juge d'instruction de Charleroi.

Cet arrêt a fait suite à la demande en renvoi pour cause de suspicion légitime introduite par le nommé Cocu et fondée sur l'omission du juge d'instruction Schlicker d'avoir inséré au dossier, entre les mois de mars et novembre 1986, un rapport d'expertise établi, en matière balistique par le BKA de Wiesbaden qui concluait, sans équivoque, que l'arme Ruger P38 ne pouvait avoir servi lors de l'agression de Genval.

1.4. Arrêt de renvoi des nommés Cocu et consorts devant la Cour d'assises de Mons

En date du 7 septembre 1987, la Chambre des mises en accusation de Mons a confirmé l'ordonnance de prise de corps rendue à charge des nommés Cocu, Baudet, Vittorio, Estiévenart, Debruyne et Bouaroudj et a renvoyé les intéressés devant les Assises du Hainaut pour les faits suivants :

- 28.01.1983 — Watermael-Boitsfort — vol d'une Peugeot 504
- 11.02.1983 — Genval — Delhaize
- 14.02.1983 — Uccle — Delhaize
- 03.03.1983 — Halle — Colruyt — 1 tué
- 07.05.1983 — Houdeng-Goegnies — GB
- 7/8.06.1983 — Braine-l'Alleud — vol d'une voiture Saab
- 16/17.09.1983 — Nivelles — Colruyt — 3 tués.

1.5. Evolution de l'enquête menée par le juge d'instruction à Charleroi

Après avoir donné la priorité à l'instruction des faits qui sont actuellement déferés à la Cour d'assises de la province de Hainaut, l'enquête menée par le magistrat instructeur semble actuellement avoir notamment progressé en ce qui concerne les faits de l'agression de l'armurerie Dekaise de Wavre et de l'homicide dont

missie die belast was met de coördinatie van het beleid in politiezaken opnieuw op te richten.

De commissie voor de Justitie had die subcommissie reeds op 11 februari 1987 opgericht. Deze was belast met een uitgebreide opdracht aangezien zij de werking moest bestuderen van de diverse politiediensten (rijkswacht, gemeentepolitie, gerechtelijke politie, Staatsveiligheid, enz...) en zij de Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en van Landsverdediging moest horen over de werking van die diensten en over hun coördinatie. Het lid betreurt dat de subcommissie slechts eenmaal is bijeengekomen om de administrateur-generaal van de Staatsveiligheid en diens adjunct te horen.

De Vice-Eerste Minister van zijn kant stelt voor ter zake een bijzondere commissie op te richten die een grotere autonomie zou hebben dan een subcommissie

waarvan de eigenaar van de herberg « Les Trois Canards » in Ohain het slachtoffer werd. In het kader van beide dossiers heeft de onderzoeksrechter immers verzocht om de uitlevering van twee buitenlanders die zich op dit ogenblik in Frankrijk, respectievelijk in Nederland in hechtenis bevinden. Rechter Lacroix zet zijn onderzoek in de andere zaken voort.

1.6. De ontdekkingen in het bos van La Houssière (9.11.1985) en in het kanaal te Ronquières (6/7 november 1986)

Bos van La Houssière

Op 9 november 1985 ontdekken enkele wandelaars in het bos van La Houssière de resten van een aantal verkoolde voorwerpen, waaronder :

- een groot aantal cheques afkomstig van Delhaize in Overijse;
- delen van een wapenencyclopedie;
- resten van de afstandsbediening van een televisietoestel;
- een gedeeltelijk verkoolde, handgeschreven tekst;
- een stuk van een huls, kaliber .12;
- een 9 mm-huls FN.

Op 11 november 1985, om 1u35, ontdekt een voorbijganger in datzelfde bos een brandende Golf GTI. In en rond dat voertuig (dat uit een garage te Leuven was gestolen) ontdekt men acht gebruikte hulzen, kaliber .12. Deze tweede vindplaats bevindt zich op 200 meter van de vorige vuurhaard en op enkele honderden meters van de plek langs het kanaal van Charleroi (Ronquières) waar een andere getuige diezelfde nacht rond 0 uur op de opgehoogde berm een VW Golf had opgemerkt waaruit voorwerpen in het water werden geworpen.

Kanaal te Ronquières

Op 6 november 1986 vinden duikers in het kanaal :

- een plastic zak met diverse munitie, waarvan sommige gebruikt;
- verschillende onderdelen van een 357 magnum;
- een dubbelloops jachtgeweer;
- twee gedemonteerde pistolen van 7,65 mm;
- een metalen koffertje dat toebehoort aan de vennootschap Delhaize en waarin zich talrijke cheques bevinden, afkomstig van de overval in Aalst;
- diverse kledingstukken;
- twee stukken van een kogelvrij vest.

Met behulp van al die elementen die op 9 november 1985 in het Bos van La Houssière en op 6 en 7 november 1986 in het Kanaal te Ronquières (hulzen, stukjes van cheques, onderdelen van wapens enz...) werden teruggevonden, kon een verband worden gelegd tussen de overval op de wapenhandel Dekaise (30 september 1982), op de spinnerij in Temse (10 september 1983), en op Colruyt in Nijvel (nacht van 16 op 17 september 1983), en de zogenaamde

mission chargée de la coordination de la politique en matière de police.

Une telle sous-commission avait été mise en place le 11 février 1987 par la Commission de la Justice. Elle avait une mission étendue puisqu'elle devait examiner le fonctionnement des différents services de police (gendarmerie, police communale, police judiciaire, Sûreté de l'Etat etc ...) et devait entendre les Ministres de la Justice, de l'Intérieur et de la Défense nationale sur le fonctionnement de ces services et sur leur coordination. L'intervenant regrette que cette sous-commission ne se soit réunie qu'une seule fois pour entendre l'Administrateur général et l'Administrateur général-adjoint de la Sûreté de l'Etat.

Le Vice-Premier Ministre propose pour sa part de créer en la matière une commission spéciale qui est plus indépendante qu'une sous-commission puisqu'à

a été victime le propriétaire de l'auberge « Les Trois Canards » à Ohain. Dans ces deux dossiers, le juge d'instruction a en effet demandé l'extradition de deux sujets étrangers actuellement détenus l'un en France et l'autre aux Pays-Bas. L'instruction menée par le juge Lacroix se poursuit actuellement en ce qui concerne les autres affaires.

1.6. Les découvertes dans le bois de La Houssière (9.11.1985) et dans le canal à Ronquières (6/7 novembre 1986)

Bois de La Houssière

Le 9 novembre 1985, des promeneurs découvrent, dans le bois de La Houssière, des restes d'objets calcinés parmi lesquels :

- une grande quantité de chèques provenant du Delhaize d'Overijse;
- des parties d'une encyclopédie sur les armes;
- des restes de commandes à distance pour téléviseur;
- un texte manuscrit en partie calciné;
- une partie de douille calibre .12;
- une douille 9 mm FN.

Le 11 novembre 1985 à 1 heure 35, un passant découvre un véhicule Golf GTI en feu dans le même bois. A l'intérieur et autour de ce véhicule (volé dans un garage à Louvain), on découvre 8 douilles percutées calibre .12. Ce second endroit se trouve à 200 m du foyer d'incendie précédent et à quelques centaines de mètres de l'endroit situé le long du canal de Charleroi (Ronquières) où la même nuit vers 0h un autre témoin a vu un véhicule VW Golf, le long de la berge, duquel des objets étaient jetés à l'eau.

Plan d'eau de Ronquières

Le 6 novembre 1986, des plongeurs retrouvent dans le canal :

- un sac en plastique contenant des munitions diverses dont certaines percutées;
- de nombreux morceaux d'une arme 357 magnum;
- un fusil de chasse à 2 canons;
- deux pistolets 7,65 mm démontés;
- un coffret métallique appartenant à la société Delhaize et dans lequel se trouvaient de nombreux chèques provenant de l'agression d'Alost;
- des vêtements divers;
- deux morceaux de gilet pare-balle.

L'exploitation de l'ensemble des éléments retrouvés dans le bois de La Houssière le 9 novembre 1985 et dans le canal de Ronquières les 6-7 novembre 1986 (douilles, morceaux de chèques, pièces d'armes etc...) a permis d'établir un lien entre les faits de l'armurerie Dekaise (30 septembre 1982), de la filature de Tamise (10 septembre 1983), du Colruyt de Nivelles (nuit du 16 au 17 septembre 1983), de la fusillade dite du « Diable amoureux » à

omdat zij geen emanatie zou zijn van de Commissie voor de Justitie. Zelfs al heeft een dergelijke commissie niet de bevoegdheid van een onderzoeksrechter, toch kan zij met de instemming van de betrokken Ministers allerlei instanties ondervragen, met name de Generale Staf van de Rijkswacht, hogere officieren, leden van de gerechtelijke politie enz. De Vice-Eerste Minister herinnert er trouwens aan dat, toen de administrateur-generaal van de Staatsveiligheid en zijn adjunct werden gehoord, alle vragen konden worden gesteld.

2) Argumenten voor de instelling van een onderzoekscommissie

Diverse leden zijn voorstander van de instelling van een onderzoekscommissie en steunen daarvoor op een aantal argumenten.

« Diable amoureux »-schietpartij in Eigenbrakel (nacht van 16 op 17 september 1983), de schietpartij in de herberg « Les Trois Canards » (nacht van 1 op 2 oktober 1983) en de overvallen op juwelier Szymusik (1 december 1983) en op de Delhaize-warenhuizen in Beersel (7 oktober 1983), Eigenbrakel (27 september 1985), Overijse (27 september 1985) en Aalst (9 november 1985).

Feiten gepleegd in Temse (10.09.1983) en in Aalst (09.11.1985)

Beide zaken worden nog steeds onderzocht door onderzoeksrechter Troch te Dendermonde.

Gezien de ontdekkingen in het bos van La Houssière en te Ronquières, lijkt er een verband te bestaan tussen beide zaken en andere feiten die aan de bende van Nijvel worden toegeschreven. Men heeft evenwel nog geen materiële band kunnen ontdekken tussen een van die elementen en een of meer individuen die in de loop van het onderzoek werden geïdentificeerd.

1.7. Beschikking tot schorsing en tot verwijzing van de zaak naar een latere zitting (onderbreking van het proces)

Bij arrest gewezen op 21.01.1988 heeft het Hof van Assisen van Henegouwen de verwijzing bevolen van de zaak Michel Cocu en anderen naar een latere zitting. Het steunde daarbij op verklaringen die met name voor het Hof van Assisen waren afgelegd door onderzoeksrechter Schlicker en door adjudant Goffinon, aangaande een wapen dat tijdens de debatten was ontdekt in het kader van de zaak Mendez. Dit wapen « in de Bolognaisesaus », waaraan in de media heel wat aandacht werd besteed, ligt aan de oorsprong van de latere controverse tussen deskundigen in de ballistiek. Er dient immers te worden opgemerkt dat volgens de eerste besluiten die aan de onderzoeksrechter Schlicker door de wapendeskundigen mondeling werden medegedeeld, met het kwestieuze wapen de munitie waarvan de huls werd gevonden in het bos van La Houssière, zou kunnen zijn afgevuurd. In een definitief deskundig ballistisch rapport zijn de wapendeskundigen Celens, Demanet en Dery daarentegen op hun conclusies teruggekomen met betrekking tot het betwiste wapen en zij hebben geconcludeerd dat « het wapen, ten minste in de staat waarin het werd in beslag genomen, de betwiste huls niet heeft afgevuurd. »

Binnen het kader van zijn discretioneire bevoegdheid heeft de voorzitter van het assisenhof daarenboven een aantal bijkomende plichten uitgeschreven met het oog op het hervatten van het assisenproces op 6 april 1988.

C.2. De zaak Mendez

Op 7 januari 1986 wordt omstreeks 16u20 het lijk gevonden van Juan Mendez Blaya aan boord van zijn wagen die langsheen de

la différence de celle-ci, elle n'est pas une émanation de la Commission de la Justice. Même si une telle commission n'a pas les pouvoirs d'un juge d'instruction, elle pourra néanmoins entendre avec l'autorisation des ministres concernés différentes autorités telles que l'Etat major de la gendarmerie, des officiers supérieurs, des membres de la police judiciaire etc... Le Vice-Premier Ministre rappelle d'ailleurs que lorsque l'Administrateur général et l'Administrateur général-adjoint de la Sûreté ont été entendus, toutes les questions ont pu leur être posées.

2) Arguments en faveur de la création d'une commission d'enquête

Plusieurs membres prônent la création d'une commission d'enquête et invoquent différents arguments à cet effet.

Braine-l'Alleud (nuit du 16 au 17 septembre 1983), de l'auberge « Les Trois Canards » (nuit du 1er au 2 octobre 1983), de la bijouterie Szymusik (1er décembre 1983) et des magasins Delhaize de Beersel (7 octobre 1983), de Braine-l'Alleud (27 septembre 1985), d'Overijse (27 septembre 1985) et d'Alost (9 novembre 1985).

Faits commis à Tamise (10.09.1983) et à Alost (09.11.1985)

Ces deux affaires sont toujours à l'instruction chez le juge d'instruction Troch de Termonde.

Les découvertes faites dans le bois de La Houssière et à Ronquières lient ces deux affaires à d'autres affaires attribuées à la bande du Brabant wallon. Néanmoins, il n'a pas encore été possible d'établir une relation matérielle entre un de ces éléments et un ou plusieurs des individus identifiés au cours de l'enquête.

1.7. L'ordonnance de surséance et de renvoi de la cause à une session ultérieure (interruption du procès)

Par arrêt prononcé le 21.01.1988, la Cour d'assises du Hainaut a ordonné le renvoi de l'affaire Cocu Michel et autres à une session ultérieure en se fondant sur des déclarations faites notamment devant la Cour d'assises par le juge d'instruction Schlicker et l'adjudant Goffinon au sujet d'une arme découverte pendant les débats dans le cadre de l'affaire Mendez. Cette arme « à la bolognoise » dont les médias ont fait très largement écho a été à l'origine de la controverse balistique qui s'en est suivie. En effet, il y a lieu de remarquer que d'après ces premières conclusions, communiquées verbalement par les experts en balistique au juge d'instruction Schlicker, l'arme en question aurait pu tirer la munition dont la douille a été découverte au Bois de la Houssière. Par contre, dans un rapport d'expertise balistique final, les experts Celens, Demanet et Dery ont revu leurs conclusions au sujet de l'arme litigieuse et ont conclu que l'arme, du moins dans l'état dans lequel elle a été saisie, n'a pas tiré la douille litigieuse.

Par ailleurs, dans le cadre de son pouvoir discrétionnaire, le Président de la Cour d'Assises, a prescrit une série de devoirs complémentaires en vue de la reprise du procès en Assises le 6 avril 1988.

C.2. L'affaire Mendez

Le 7 janvier 1986, vers 16h 20, le cadavre de Juan Mendez Blaya est découvert à bord de la voiture du défunt, qui stationnait

a) Gelet op de zwaarwichtigheid van de feiten die zich hebben voorgedaan is een onderzoekscommissie verantwoord.

Een lid herinnert eraan dat hij reeds in 1986 een voorstel tot oprichting van een onderzoekscommissie had ingediend (Stuk n° 38/1, 1985-1986) naar aanleiding van de gebeurtenissen in verband met de strijdende communistische cellen (C.C.C.) en de Bende van Nijvel. Het is niet omdat in het onderzoek naar de CCC-misdrijven resultaten geboekt werden dat er geen onderzoekscommissie meer nodig is. De zaak van de Bende van Nijvel heeft het land in rouw gedompeld (28 doden). In andere zaken die daarmee misschien verband houden, vielen eveneens doden (Westland New Post - de zaak Mendez).

oprit van de autoweg E 40 te Rosières geparkeerd stond. Uit het lijk van het slachtoffer werden zes 9 mm-kogels gehaald, vier uit de schedelholte en twee uit de borststreek; vijf hulzen afkomstig van die kogels werden ter plaatse teruggevonden. De wagen van Mendez Blaya was daar al sedert 8 uur 's morgens opgemerkt; uit de autopsie moet worden geconcludeerd dat de dood van het slachtoffer rond dat ogenblik moet worden gesitueerd.

Mendez Blaya werkte sinds 10 augustus 1981 als ingenieur bij Fabrique Nationale te Herstal in de afdeling « Verdediging en Veiligheid ». Hij hield zich bezig met de verkoop van militair materieel in de landen van Latijns-Amerika en van het Iberische schiereiland.

In de daarop volgende dagen bleek dat Mendez Blaya — een groot liefhebber van wapens en aanhanger van de « practical shooting » — betrokken was geweest bij verschillende transacties betreffende wapens van twijfelachtige herkomst en dat een van zijn partners daarbij een gewezen rijkswachter was, Madani Bouhouche, die een vrij wazig gebleven activiteit van privé-detective en van wapenhandelaar cumuleerde.

Op 8 en 10 januari werden ten huize van Bouhouche, Jules Lahayestraat te Jette, twee huiszoekingen verricht. Tal van wapens (waarvan sommige niet in het wapenhandelaarsregister van voornoemde voorkwamen) werden in beslag genomen, waaronder een GP 9 mm-pistool. Dat pistool werd voorgelegd aan de heer Dery, deskundige in de ballistiek, die een aanzienlijk aantal positieve punten van vergelijking tussen dat wapen en de ter plaatse gevonden munitie ontdekte.

Een college van deskundigen (de heren Hoet, Dery, Demanet) onderzocht het pistool opnieuw en kwam tot het formele besluit dat de projectielen die Mendez Blaya troffen, door het pistool in kwestie werden afgevuurd. Dat college constateerde bovendien een absolute gelijkheid tussen de hulzen en de referentiekogels en de munitie van een relatief zeldzaam type die bij Bouhouche werd ontdekt. Tijdens zijn verhoor door de onderzoeksrechter verklaarde deze dat hij helemaal niets te maken had met de dood van Mendez Blaya en dat hij nooit het GP-pistool aan een derde had afgestaan of uitgeleend; bovendien sloot hij de mogelijkheid uit dat het hem zelfs tijdelijk zonder zijn medeweten kon zijn ontvreemd.

Madani Bouhouche werd op 26 januari 1986 door de heer Schlicker, onderzoeksrechter te Nijvel, op grond van medeplichtigheid aan moord onder aanhoudingsbevel geplaatt.

Uit het verdere onderzoek bleek dat er enig verband bestond tussen Bouhouche, Mendez Blaya en de wapendiefstallen die een rol in de dood van laatstgenoemde konden hebben gespeeld.

Enerzijds gaat het om een diefstal bij het Speciale Interventie Escadron (S.I.E.) van de Rijkswacht te Etterbeek in januari 1982 : een van die diefstal afkomstig machinepistool « Heckler und Koch », werd teruggevonden in een wapenopslagplaats van Mendez en een FN Auto 5-pistool van dezelfde oorsprong werd bij Bouhouche ontdekt.

Anderzijds was Mendez in de maand mei 1985 het slachtoffer van een grote inbraak bij hem thuis. Tal van kostbare wapens werden ontvreemd. Het is komen vast te staan dat Bouhouche in de daaropvolgende maanden bij een wapenhandelaar te Brussel

a) Une commission d'enquête se justifie par la gravité des faits qui se sont produits.

Un membre rappelle qu'en 1986 il avait déjà déposé une proposition de création de commission d'enquête (Doc. 38/7, 1985-1986) suite aux affaires des Cellules Communistes Combattantes (C.C.C.) et des tueurs du Brabant wallon. Ce n'est pas parce que l'enquête sur les C.C.C. a abouti qu'une commission d'enquête ne se justifie plus. Les tueries du Brabant wallon ont endeuillé le pays (28 morts). Dans d'autres affaires peut-être connexes, des personnes ont également été tuées (Westland New Post - affaire Mendez).

sur la voie d'accès à l'autoroute E 40, à Rosières. Du corps de la victime, on devait extraire six projectiles de calibre 9 mm, soit quatre dans la sphère crânienne et deux dans la zone thoracique; cinq douilles correspondant à ces balles furent retrouvées sur les lieux. La voiture de Mendez Blaya avait été aperçue sur place dès 8 heures du matin; c'est, semble-t-il, à ce moment qu'il faudrait, d'après les conclusions de l'autopsie, situer la mort de la victime.

Mendez Blaya travaillait depuis le 10 août 1981 en qualité d'ingénieur à la Fabrique Nationale (FN), à Herstal, au sein de la branche « Défense et sécurité ». Il s'occupait de la vente du matériel militaire dans les pays de la péninsule ibérique et d'Amérique latine.

Dans les jours qui suivirent, il apparut que Mendez Blaya — grand amateur d'armes et adepte du « practical shooting » — s'était livré à diverses transactions portant sur des armes de provenance douteuse et qu'un de ses partenaires était un ancien gendarme, Madani Bouhouche, qui cumulait des activités, au reste assez mal définies, de détective privé et d'armurier.

Deux perquisitions ont été effectuées, le 8 et le 10 janvier 1986, au domicile de Bouhouche, rue Jules Lahaye à Jette. De nombreuses armes (dont certaines ne figuraient pas sur le registre d'armurier du précité) furent saisies, dont un pistolet GP 9 mm. Ce pistolet fut soumis à M. Dery, expert en ballistique, qui releva un nombre considérable de points de comparaison positifs entre l'arme et les munitions trouvées sur place.

Un collège d'experts (MM. Hoet, Dery, Demanet) procéda à un nouvel examen du pistolet et aboutit à la conclusion formelle que les projectiles qui atteignirent Mendez Blaya furent tirés au moyen du pistolet en question. Ce collège a, en outre, relevé une identité absolue entre les douilles et les balles de référence et des munitions d'un type relativement rare découvertes chez Bouhouche. Celui-ci entendit par le juge d'instruction, a déclaré qu'il était totalement étranger à la mort de Mendez Blaya et qu'il n'avait jamais cédé ou prêté le pistolet GP à un tiers; il excluait, d'autre part, qu'il ait pu en être dépossédé, même temporairement, à son insu.

Madani Bouhouche a été placé sous mandat d'arrêt par Monsieur Schlicker, juge d'instruction à Nivelles, le 26 janvier 1986, du chef de complicité d'assassinat.

La poursuite de l'instruction a mis en évidence certains liens entre Bouhouche, Mendez Blaya et des vols d'armes qui pourraient avoir joué un rôle dans la mort de ce dernier.

Il s'agit, d'une part, d'un vol commis au préjudice de l'Escadron Spécial d'Intervention (E.S.I.) de la gendarmerie, à Etterbeek, en janvier 1982 : un pistolet mitrailleur « Heckler und Koch », provenant de ce vol, fut trouvé dans un dépôt d'armes constitué par Mendez et un pistolet FN Auto 5, ayant la même origine, fut découvert chez Bouhouche.

D'autre part, Mendez avait été victime, au mois de mai 1985, d'un important cambriolage, à son domicile. De nombreuses armes de prix avaient été dérobées. Or, il a été établi que dans les mois qui suivirent ce fait Bouhouche a vendu chez un armurier de Bruxelles

De tekortkomingen, de vergissingen en de fouten die in de onderzoeken betreffende al die zaken aan het licht gekomen zijn, verantwoorden de instelling van een onderzoekscommissie. In Italië heeft de instelling van een dergelijke commissie het onderzoek naar de aanslag te Bologna vooruit geholpen. Ook in Zweden werd een parlementaire onderzoekscommissie ingesteld omdat het gerechtelijk onderzoek in verband met de moord op Olof Palme nog niet tot resultaten heeft geleid.

Een ander lid meent dat gelet op de tekortkomingen, de nalatigheden en de bevoegdheidsoverschrijdingen die werden vastgesteld, de zaak van de Bende van Nijvel een schoolvoorbeeld vormt.

een karabijn en oude pistolen heeft verkocht, waarvan Mendez de diefstal had aangegeven. Bouhouche, die zich in verband met de bij het S.I.E. gestolen wapens in een volledig stilzwijgen hulde, beweerde dat de verkoop van wapens die Mendez hadden toebehoord, deel uitmaakte van een plan dat Mendez had opgezet om de verzekering op te lichten. Op grond daarvan werd Bouhouche officieel van diefstal beschuldigd; diens gevolg werd op 3 oktober 1986 een tweede aanhoudingsbevel tegen hem uitgevaardigd.

Het feit dat Bouhouche en Mendez tot « practical shooting-clubs » behoorden en hun werkelijke of vermeende sympathie voor extreem-rechts brachten de onderzoekers ertoe hun onderzoek naar die kringen te verleggen.

Het onderzoek kreeg een nieuwe impuls door de ontdekking, begin november 1987, van twee garageboxen in de buurt van de Louizalaan, respectievelijk op de grens van Sint-Lambrechts-Woluwe en Zaventem. In de eerste garagebox (Welgelegenlaan) werd een gestolen bestelwagen en allerhande materieel teruggevonden. In de tweede (Hippocrateslaan) ontdekte men een gestolen wagen en wapens afkomstig van de diefstal bij Mendez en van de diefstal bij het S.I.E. Uit bepaalde getuigenissen en vergelijkingen kan worden afgeleid dat Bouhouche een rol zou hebben kunnen spelen in de huur van die boxen, telkens onder een valse naam.

In de loop van januari 1988 werden verschillende personen door de onderzoeksrechter in staat van beschuldiging gesteld en aangehouden : Christian Amory, onderofficier van de Rijkswacht bij de B.O.B. te Bergen, en Anne Quittner, echtgenote van Bouhouche, werden op 15 januari 1988 onder aanhoudingsbevel geplaatst op beschuldiging van vereniging met het oogmerk om misdrijven te plegen en van overtreding van de wet op de wapens, evenals van heling, dat laatste alleen wat Quittner betreft. Uit de eerste verklaringen van voornoemden blijken dat zij contacten hebben gehad om de in de garageboxen opgeslagen wapens te doen verdwijnen. De genaamde Beijer zou in de loop van de zomer 1987 aan Quittner een GP 9 mm-pistool en valse identiteitspapieren hebben overhandigd om de toen geplande ontsnapping van haar echtgenoot mogelijk te maken.

Een zekere Chang Wai Ling, van Belgische nationaliteit, licentiaat in de perswetenschappen en werkzoekende, werd op 19 januari 1988 aangehouden. Hij geeft toe de wapens die zich in de garagebox aan de Welgelegenlaan bevonden, op verzoek van de echtgenote van Beijer te hebben weggenomen. Sommige van die wapens zouden te Ukkel zijn achtergelaten, waar zij inderdaad op 23 januari werden teruggevonden : onder die wapens bevinden zich twee « Heckler und Koch »-pistolen afkomstig van de diefstal bij het S.I.E.

Chang Wai Ling en Amory geven voorts toe dat zij samen met Bouhouche en Beijer een plan hadden ontworpen om grootwarenhuizen af te persen. Het initiatief daartoe zou van Bouhouche zijn gekomen. Dat plan zou in het bijzonder betrekking hebben gehad op de GB-warenhuizen en zou berust hebben op bedreiging met brandstichting.

Beijer meldde zich op 25 januari 1988 bij de onderzoeksrechter in omstandigheden waaraan de media ruime ruchtbaarheid hebben gegeven; dezelfde dag werd te zijnen laste een aanhoudings-

Les manquements, lacunes et bavures constatés dans les enquêtes sur ces différentes affaires justifient la création d'une commission d'enquête. En Italie, la création d'une telle commission a permis de faire progresser l'enquête sur l'attentat de Bologne. En Suède, une commission d'enquête parlementaire a également été créée parce que l'enquête judiciaire sur l'assassinat d'Olof Palme périclète.

Un autre membre estime qu'en raison des lacunes, des négligences et des débordements de compétence qui s'y sont produits, l'affaire des tueurs du Brabant wallon constitue un dossier exemplaire.

une carabine et des pistolets anciens dont Mendez avait signalé le vol. Bouhouche, qui a fait preuve d'un mutisme total en ce qui concerne les armes volées à l'E.S.I., a prétendu que la vente d'armes ayant appartenu à Mendez s'inscrivait dans le cadre d'une escroquerie à l'assurance organisée par celui-ci. Il a été inculpé, quant à ces faits, de vol qualifié; un deuxième mandat d'arrêt a été décerné à sa charge, de ce chef, le 3 octobre 1986.

L'appartenance de Bouhouche et de Mendez à des clubs de « tir pratique » ainsi que leurs sympathies, réelles ou supposées, pour l'extrême droite amena les enquêteurs à orienter leurs investigations vers ce milieu.

Une nouvelle impulsion a été donnée aux recherches par la découverte, au début du mois de novembre 1987, de deux boxes de garage, situés respectivement près de l'avenue Louise et à la limite de Woluwe-St-Lambert et de Zaventem. Dans le premier emplacement de garage (avenue du Beau Site), on retrouva une camionnette volée ainsi que du matériel divers. Le deuxième (avenue Hippocrate) livra une voiture volée et des armes provenant du vol chez Mendez et du vol à l'E.S.I. Certains témoignages et recoupements permettent de penser que Bouhouche pourrait être intervenu dans la location de ces boxes, faite chaque fois sous de faux noms.

Dans le courant du mois de janvier 1988, le juge d'instruction a procédé à de nouvelles inculpations et arrestations : Christian Amory, sous-officier de gendarmerie à la B.S.R. de Mons, et Anne Quittner, épouse de Bouhouche, ont été placés sous mandat d'arrêt le 15 janvier 1988, sous les inculpations d'association de malfaiteurs et d'infraction à la loi sur les armes, ainsi que de recel, en ce qui concerne la seule Quittner. Il ressort des premières déclarations des précités que ceux-ci ont eu des contacts en vue de faire disparaître les armes déposées dans les boxes de garage. Ce serait le nommé Beijer qui, au cours de l'été 1987, aurait remis à Quittner un pistolet GP 9 mm et de faux papiers d'identité, en vue d'une évasion de son mari, qui était alors projetée.

Un certain Chang Wai Ling de nationalité belge, licencié en journalisme et demandeur d'emploi a été arrêté le 19 janvier 1988. Il a reconnu avoir vidé le box de l'avenue du Beau Site des armes qui s'y trouvaient, à la demande de l'épouse de Beijer. Certaines de ces armes auraient été abandonnées à Uccle, où elles furent effectivement retrouvées le 23 janvier : parmi celles-ci figurent deux pistolets « Heckler und Koch » provenant du vol à l'E.S.I.

Chang Wai Ling et Amory affirment, par ailleurs, avoir participé en compagnie de Bouhouche et de Beijer, à l'élaboration d'un plan de rançonnement des magasins à grande surface, dont l'initiative reviendrait à Bouhouche. Il faut relever que ce plan aurait visé, en particulier, les magasins GB et se serait fondé sur des menaces d'incendie.

Beijer s'est présenté au juge d'instruction le 25 janvier 1988, dans des conditions dont les médias se sont fait largement l'écho; mandat d'arrêt a été décerné à sa charge le même jour, sous les

b) Een onderzoekscommissie beantwoordt aan de rechtmatige verwachtingen van de openbare opinie.

Een lid wijst erop dat de openbare opinie niet zou begrijpen waarom het Parlement zich niet zou inlaten met belangrijke aangelegenheden als de werking van de politiediensten en de maatregelen die de democratische instellingen veilig moeten stellen.

Een ander lid meent dat men het argument van de talrijker wordende onderzoekscommissies en zeker de materiële problemen welke met de instelling ervan gepaard gaan, dus niet kan inroepen om de voorgestelde commissie af te wijzen.

Een ander lid voegt eraan toe dat de instelling van een dergelijke onderzoekscommissie niet noodzakelijk een ongunstig vooroordeel tegenover de rechterlijke macht en de politiediensten inhoudt. Zij moet er

bevel uitgevaardigd op beschuldiging van heling, vereniging met het oogmerk om misdrijven te plegen en overtreding van de wet op de wapens.

In de huidige stand van het onderzoek bestaat er geen ballistisch verband tussen het onderzoek betreffende de doodslag op de persoon van de genaamde Mendez en de zogenaamde zaken van de Bende van Nijvel die thans worden onderzocht door onderzoeksrechter Lacroix of die naar het Hof van Assisen van de provincie Henegouwen zijn verwezen.

Er zij nog opgemerkt dat ingevolge de afwezigheid van onderzoeksrechter Schlicker wegens ziekte, rechter Hennaert werd aangewezen om het onderzoek voort te zetten.

C.3. De zaak Bultot

De genaamde Jean Bultot, gewezen adjunct-directeur van de gevangenis te Sint-Gillis, was in 1985 het voorwerp van een tweevoudig gerechtelijk onderzoek :

1. Zaak van heling en afpersing

Op 12 maart 1985 werden de genaamden Léopold Van Esbroeck en Jean Bultot door de gerechtelijke politie te Brussel gearresteerd ingevolge een inlichting uitgaande van de Bank Brussel Lambert, luidens welke effecten ter inning waren aangeboden waartegen verzet was aangetekend.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat de genaamde Bultot had getracht een partij effecten voor een waarde van ongeveer 1 500 000 F te gelde te maken, die hem door de genaamde Van Esbroeck waren overhandigd. Er zij aangestipt dat Bultot Van Esbroeck zeer goed kende, omdat laatstgenoemde herhaaldelijk in de gevangenis van Sint-Gillis was opgesloten.

Bultot heeft steeds staande gehouden dat hij niet op de hoogte was van de strafbare herkomst van de effecten, die in Wieze gestolen waren, maar hij heeft wel toegegeven dat hij zich na de aankoop van een boot in een moeilijke financiële positie bevond. Volgens Bultot zou Van Esbroeck hem verklaard hebben bereid te zijn die boot voor ongeveer 1 miljoen frank af te kopen nadat hij de effecten die hij in zijn bezit had, te gelde had gemaakt.

Bultot werd beschuldigd van heling en van afpersing als dader of mededader en op 8 mei 1985 onder aanhoudingsbevel geplaatst. Bij arrest van het Hof van Beroep op 30 augustus 1985 werd hij in voorlopige vrijheid gesteld.

2. Zaak van verboden wapenbezit

Op 14 november 1985 werd aan het parket te Brussel gemeld dat genaamde Bultot in zijn woonplaats in de gevangenis wapens en munitie zou hebben verborgen. Bij een huiszoeking werden verschillende laders van vuurwapens, verscheidene honderden patronen en zes bussen buskruit ontdekt.

Bultot gaf toe aan verschillende personen wapens te hebben verkocht en zelf het merendeel van de bij hem gevonden patronen

b) Une commission d'enquête répond à une attente légitime de l'opinion publique.

Un membre souligne que l'opinion publique ne comprendrait pas pourquoi le Parlement ne s'intéresserait pas à des questions aussi importantes que le fonctionnement des services de police et les mesures de protection des institutions démocratiques.

Un autre membre estime qu'on ne peut dès lors invoquer la multiplication des commissions d'enquête et encore moins les problèmes matériels que leur création soulève.

Un autre intervenant ajoute que la mise en place d'une telle commission n'implique pas nécessairement un préjugé défavorable à l'égard du pouvoir judiciaire et des corps de police. Elle oblige simple-

inculpations de recel, association de malfaiteurs et infraction à la loi sur les armes.

Il n'existe pas, au stade actuel de l'enquête, de liaison balistique entre l'instruction relative à l'homicide commis sur la personne du sieur Mendez, et les affaires dites des « Tueurs du Brabant wallon » actuellement instruites par le juge d'instruction Lacroix ou renvoyées devant la Cour d'assises de la province du Hainaut.

Il est à noter que suite à l'absence du juge d'instruction Schlicker pour cause de maladie, le juge Hennaert a été désigné pour poursuivre l'enquête.

C.3. L'Affaire Bultot

Le nommé Jean Bultot, ex-directeur adjoint de la prison de Saint-Gilles a fait l'objet en 1985 de deux informations judiciaires :

1. Affaire de recel et d'escroquerie

Le 12 mars 1985, la police judiciaire de Bruxelles a appréhendé les nommés Van Esbroeck Léopold et Bultot Jean suite à une information émanant de la Banque Bruxelles Lambert selon laquelle des titres frappés d'opposition auraient été présentés à l'encaissement.

L'enquête a permis d'établir que le nommé Bultot avait tenté d'encaisser un lot de titres d'une valeur d'environ 1 500 000 francs qui lui avaient été remis par le nommé Van Esbroeck. Il est à noter que Bultot connaissait très bien Van Esbroeck, ce dernier ayant été détenu à plusieurs reprises à la prison de Saint-Gilles.

Bultot a toujours prétendu qu'il n'était pas au courant de la provenance délictueuse des titres qui provenaient d'un vol commis à Wieze mais a cependant admis s'être trouvé dans une situation financière difficile suite à l'achat d'un bateau. Selon Bultot, Van Esbroeck lui aurait déclaré être prêt à acheter ce bateau pour environ 1 million de francs après avoir négocié des obligations qu'il possédait.

Bultot a été inculpé de recel et d'escroquerie comme auteur ou coauteur et placé sous mandat d'arrêt le 8 mai 1985. Il a été mis en liberté provisoire par arrêt de la Cour d'appel le 30 août 1985.

2. Affaire de détention d'armes prohibées

Le 14 novembre 1985, le parquet de Bruxelles a été informé que le nommé Bultot aurait caché à son domicile, situé dans l'enceinte de la prison, des armes et des munitions. Une perquisition permit de découvrir plusieurs chargeurs d'armes à feu, plusieurs centaines de cartouches et six bidons de poudre.

Bultot admit avoir cédé des armes à plusieurs personnes et avoir fabriqué lui-même la plupart des cartouches trouvées chez

alleen toe leiden dat lessen worden getrokken uit de tragische gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan.

c) Een onderzoekscommissie verplicht het Parlement zijn verantwoordelijkheid op te nemen.

Een lid meent dat een onderzoekscommissie — in tegenstelling tot een bijzondere commissie of een subcommissie — het Parlement verplicht zijn verantwoordelijkheid op te nemen. De Commissie moet immers binnen een bepaalde — in het algemeen vrij korte — termijn een verslag overleggen dat conclusies bevat.

Volgens een ander lid bewijst het Parlement wat het aan kan wanneer het poogt een belangrijke opdracht binnen een beperkte termijn uit te voeren.

te hebben gefabriceerd. Er zij aangestipt dat de genaamde Bultot een vurig wapenliefhebber was en in een schietclub aan « practical shooting » deed.

Ten laste van de genaamde Bultot werd op 16 november 1985 een aanhoudingsbevel uitgevaardigd.

Uit het verloop van het onderzoek betreffende de zogenaamde Bende van Nijvel en de zaak Mendez bleken bepaalde elementen die betrekking hadden op de genaamde Bultot, met name :

1. de ontdekking op 9 november 1985 in het bos van La Houssière van een handgeschreven tekst die gedeeltelijk was verkoold en waarvan sommige woorden nog leesbaar waren en waarvan het handschrift door de handschriftdeskundige Guillaume toegeschreven werd aan de ex-bijzit van Bultot.

2. Na de bloedige overval te Aalst werd een reeks huiszoekingen verricht bij verschillende verenigingen van « practical shooting » over het hele land. Dat kwam omdat deskundigen in ballistiek hadden vastgesteld dat de 9mm-munitie die op het parkeerterrein in Aalst werd gevonden, opnieuw gevulde munitie zou kunnen zijn, een praktijk die in het schuttersmilieu gebruikelijk is;

3. verschillende leden van de Bende De Staercke werden herhaaldelijk verhoord aangaande hun eventuele deelneming aan de overval te Aalst. De Staercke zou op 9 november 1985 in Delhaize in Aalst zijn opgemerkt. Uit dat onderzoek bleek eveneens dat er een verband bestond tussen Bultot en de voornoemde bende, met name wat betreft een diefstal van videotostellen.

4. Een getuige heeft beweerd Bultot verschillende dagen vóór de feiten en de nacht van 16 op 17 september 1983 te hebben zien joggen in de buurt van Colruyt te Nijvel.

Op verzoek van de gerechtelijke overheid te Charleroi, Dendermonde en Nijvel werd een internationale rogatoire commissie naar Paraguay gestuurd om de genaamde Bultot te ondervragen over een hele reeks precieze punten met betrekking tot het aan de gang zijnde onderzoek.

Een gemengde ploeg onderzoekers (gerechtelijke politie - Rijkswacht) begaf zich naar Asunción en heeft er Bultot ondervraagd. De ondervraging van betrokkene heeft niet geleid tot nieuwe wendingen in het onderzoek. Bultot ontkende alle beschuldigingen die tegen hem werden ingebracht.

Genaamde Bultot heeft nooit zijn extreem-rechtse ideeën onder stoelen of banken gestoken.

Ik heb reeds geantwoord op een parlementaire vraag waarom Bultot zo lang op zijn post van adjunct-directeur van de gevangenis te Sint-Gillis is kunnen blijven, hoewel zijn militante extreem-rechtse houding algemeen bekend was.

Ik herhaal dat hij, zodra hij officieel heeft vernomen dat de heer Bultot in staat was beschuldiging was gesteld, hem in maart 1985 onmiddellijk in het belang van de dienst in de uitoefening van zijn ambt heeft geschorst. »

ment à tirer les leçons des événements tragiques qui se sont déroulés.

c) Une commission d'enquête oblige le Parlement à prendre ses responsabilités.

Un membre considère, qu'à la différence d'une commission spéciale ou d'une sous-commission, une commission d'enquête oblige le Parlement à prendre ses responsabilités. La commission doit en effet déposer dans un certain délai, généralement assez bref, un rapport proposant des conclusions.

Pour un autre intervenant, le Parlement se valorise en essayant d'accomplir une tâche importante dans les meilleurs délais.

lui. Il est à noter que le nommé Bultot était un fervent amateur d'armes et pratiquait le « tir pratique » dans un cercle de tir.

Un mandat d'arrêt a été décerné à charge du nommé Bultot en date du 16 novembre 1985.

Le développement de l'enquête relative aux tueurs dits « du Brabant wallon » et à l'affaire Mendez fit apparaître certains éléments relatifs au nommé Bultot, notamment :

1. La découverte, le 9 novembre 1985, dans le bois de La Houssière d'un texte manuscrit en partie calciné dont certains mots étaient encore lisibles et dont l'écriture fut attribuée par l'expert en écriture Guillaume, à l'ex-concubine de Bultot.

2. Après le hold-up sanglant d'Alost, une série de perquisitions fut effectuée dans diverses associations de « practical shooting », dispersées à travers le Royaume étant donné que les experts en ballistique auraient constaté que la munition 9 mm, découverte sur le parking d'Alost, pourrait être une munition rechargée, une pratique qui est courante dans le milieu de tireurs.

3. Plusieurs membres de la bande De Staercke, ont été entendus à plusieurs reprises concernant leur participation éventuelle au hold-up commis à Alost. De Staercke aurait été aperçu dans le Delhaize d'Alost l'après-midi du 9 novembre 1985.

Cette enquête a en outre révélé qu'il existait une relation entre Bultot et les précités notamment en ce qui concerne un vol d'appareils vidéo.

4. Un témoin a prétendu avoir aperçu Bultot faire du jogging plusieurs jours avant les faits et la nuit du 16 au 17 septembre 1983 à proximité du Colruyt de Nivelles.

A la demande des autorités judiciaires de Charleroi, Termonde et Nivelles, une commission rogatoire internationale aux fins d'interpeller le nommé Bultot sur toute une série de points précis se rapportant aux enquêtes en cours a été envoyée au Paraguay.

Une équipe mixte d'enquêteurs (Police judiciaire - Gendarmerie) s'est rendue à Asunción et y a interpellé Bultot. L'interpellation de l'intéressé n'a pas conduit à de nouveaux développements de l'enquête. Bultot a dénié toutes les accusations portées contre lui.

Le nommé Bultot n'a jamais dissimulé ses idées d'extrême droite.

J'ai déjà répondu à une question parlementaire ne demandant pourquoi Bultot avait pu rester si longtemps à son poste de directeur-adjoint à la prison de Saint-Gilles alors que son militantisme d'extrême droit était notoire.

Je répète que dès que j'ai eu officiellement connaissance de l'inculpation mise à charge de Monsieur Bultot, celui-ci a été immédiatement suspendu de ses fonctions dans l'intérêt du service en mars 1985. »

d) Een onderzoekscommissie heeft precies dezelfde bevoegdheden als een onderzoeksrechter.

Een lid herinnert eraan dat, krachtens artikel 4 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, de commissie van onderzoek alsook de voorzitter ervan, in tegenstelling tot een andere commissie, de bevoegdheden hebben die het Wetboek van Strafvordering aan de onderzoeksrechter toekent. Die bevoegdheden zijn in dit geval noodzakelijk.

In dat verband merkt nog een ander lid op dat het verslag over de door de Regering gelaste audit met betrekking tot de werking van de politiediensten en andere desbetreffende wetenschappelijke studies aan de parlementsleden niet medegedeeld werden en blijkbaar niet beschikbaar zijn.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Mevrouw Vogels en de heer Winkel trekken hun amendement, dat beoogt artikel 1 te vervangen (n° 2, Stuk 59/3) in, maar zij kunnen zich wel verenigen met het amendement van de heer Eerdeken (n° 5, Stuk 59/4).

Na een schorsing van de vergadering en met verwijzing naar het feit dat er blijkbaar geen meerderheid is om een bijzondere commissie in te stellen, bevestigen de leden van de CVP-fractie dat zij het amendement van de heer Van Parys (n° 4, Stuk 59/4), waardoor artikel 1 eveneens volledig gewijzigd wordt, handhaven.

De heer Eerdeken stemt er derhalve mee in om zijn amendement in te trekken.

Het amendement van de heer Van Parijs wordt aangenomen met 18 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 2

Een amendement van de heer Coveliers (n° 1, Stuk 59/2) beoogt in artikel 2 het woord « negen » te vervangen door het woord « elf ». Dit amendement streeft ernaar de vereiste van de aanwezigheid van een beperkt aantal leden te verzoenen met de noodzakelijkheid van de vertegenwoordiging van zoveel mogelijk fracties.

Teneinde alle in de vaste commissies vertegenwoordigde politieke fracties in de gelegenheid te stellen aan de werkzaamheden deel te nemen, beoogt het amendement van Mevr. Vogels en van de heer Winkel (n° 3, Stuk 59/3) het woord « negen » te vervangen door het woord « 23 ».

Dit amendement wordt verworpen met 21 tegen 2 stemmen.

d) Une commission d'enquête dispose de pouvoirs identiques à ceux d'un juge d'instruction.

Un membre rappelle qu'en vertu de l'article 4 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, la commission d'enquête ainsi que son président disposent à la différence d'une autre commission des pouvoirs attribués au juge d'instruction par le Code d'instruction criminelle.

De tels pouvoirs sont en l'espèce nécessaires. Un autre membre fait à ce propos remarquer que le rapport relatif à l'audit que le gouvernement a fait réaliser sur le fonctionnement des polices et d'autres études scientifiques sur le sujet n'ont pas été communiqués aux parlementaires et ne semblent pas être disponibles.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Mme Vogels et M. Winkel retirent leur amendement visant à remplacer l'article 1er (n° 2, Doc. 59/3) et se déclarent favorables à l'amendement de M. Eerdeken (n° 5, Doc. 59/4).

Après une suspension de séance et invoquant le fait qu'il ne semble pas exister de majorité pour la création d'une commission spéciale, les membres du groupe C.V.P affirment maintenir l'amendement de M. Van Parys (n° 4, Doc. 59/4) modifiant également intégralement l'article 1er.

M. Eerdeken accepte en conséquence de retirer son amendement.

L'amendement de M. Van Parys est adopté par 18 voix et 5 abstentions.

Art. 2

Un amendement de M. Coveliers (n° 1, Doc. 59/2) vise à remplacer à l'article 2 le mot « neuf » par le mot « onze ». Cet amendement tente de concilier l'exigence d'un nombre limité de membres et la nécessité d'une représentation du plus de groupes politiques possible.

Afin de permettre la participation de tous les groupes politiques présents dans les commissions permanentes, l'amendement de Mme Vogels et M. Winkel (n° 3, Doc. 59/3) propose de remplacer le mot « neuf » par le mot « 23 ».

Cet amendement est rejeté par 21 voix contre 2.

Het amendement van de heer Coveliers wordt eenparig aangenomen.

Het aldus gewijzigde artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Art. 3

De heer Van den Bossche stelt voor de woorden « en zal als dusdanig alle personen kunnen horen en alle openbare en particuliere inrichtingen kunnen betreden » weg te laten.

Die precisering is overbodig want zij vloeit rechtstreeks voort uit de wet van 3 mei 1880.

Het amendement wordt aangenomen met 21 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 21 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 4

De heer Van den Bossche stelt voor artikel 4 waarin bepaald wordt dat de werkzaamheden van de commissie niet opgeschort worden door de sluiting van het zittingsjaar weg te laten.

Een dergelijke bepaling heeft vrijwel geen belang aangezien het gebruikelijk is dat de zitting niet eerder gesloten wordt dan de dag die aan de opening van de nieuwe zitting voorafgaat.

Artikel 4 wordt eenparig verworpen.

Art. 5

Bij artikel 5 worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt aangenomen met 18 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Opschrift

Aangezien de commissie artikel 1 van het voorstel gewijzigd heeft, waarin de opdrachten van de onderzoekscommissie omschreven worden, acht zij het nodig het opschrift van het voorstel te vervangen.

Het volgende opschrift wordt aangenomen :

« Voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme gebeurt. »

*
* *

Het gehele voorstel, zoals het hieronder voorkomt, wordt aangenomen met 18 tegen 4 stemmen en 1 onthouding. Voorliggend verslag wordt met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

De Rapporteur,

CL. EERDEKENS

De Voorzitter,

J. MOTTARD

L'amendement de M. Coveliers est adopté à l'unanimité.

L'article 2 tel qu'amendé est adopté à l'unanimité.

Art. 3

M. Van den Bossche propose de supprimer les termes « et pourra dès lors entendre toute personne et pénétrer dans tout établissement public ou privé ».

Cette précision est superflue puisqu'elle résulte directement de la loi du 3 mai 1880.

L'amendement est adopté par 21 voix et 2 abstentions.

L'article 3 tel qu'amendé est adopté par 21 voix et 2 abstentions.

Art. 4

M. Van den Bossche propose de supprimer l'article 4 qui prévoit que les travaux de la commission ne sont pas suspendus par la clôture de la session.

Une telle disposition ne présente guère d'intérêt étant donné que, selon une pratique constante, la session n'est clôturée que le jour précédant l'ouverture de la nouvelle session.

L'article 4 est rejeté à l'unanimité.

Art. 5

L'article 5 ne fait l'objet d'aucune observation et est adopté par 18 voix contre 2 et 3 abstentions.

Intitulé

Ayant modifié l'article 1er de la proposition qui définit les attributions de la commission d'enquête, la commission estime nécessaire de remplacer l'intitulé de la proposition.

Elle retient l'intitulé suivant :

« Proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée d'examiner la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est menée ».

*
* *

L'ensemble de la proposition, telle qu'elle figure ci-après, est adoptée par 18 voix contre 4 et une abstention. Le présent rapport est approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

CL. EERDEKENS

Le Président,

J. MOTTARD

**TEKST VOORGELEGD EN TEKST
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**

**TEXTE SOUMIS ET TEXTE
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION**

TEKST VOORGELEGD AAN DE COMMISSIE

Voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar het bestaan van één of meerdere groeperingen die erop gericht zijn onze democratische instellingen te ontwrichten of de werking ervan te destabiliseren, de betrokkenheid van deze groeperingen bij recente zware misdaden, ondermeer bij deze toegeschreven aan de zogenaamde « bende van Nijvel » en de wijze waarop de onderzoeken naar deze misdaden worden gevoerd

Artikel 1

Er wordt een onderzoekscommissie ingesteld met als opdracht te onderzoeken :

— of bij recente in België gepleegde zware misdaden, ondermeer bij de misdaden toegeschreven aan de zogenaamde « bende van Nijvel », personen rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn die deel uitmaken of contacten hebben met groeperingen die erop gericht zijn onze democratische instellingen te ontwrichten of de werking ervan te destabiliseren;

— welke de eventuele bindingen zijn tussen deze groeperingen en leden of gewezen leden van openbare instellingen en openbare machten;

— op welke wijze de onderzoeken naar deze misdaden werden gevoerd en welke de oorzaken zijn dat tot op heden geen bevredigende resultaten werden bereikt.

TEXTE SOUMIS A LA COMMISSION

Proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée d'enquêter sur l'existence d'un ou de plusieurs groupements ayant pour but de démanteler nos institutions démocratiques ou d'en déstabiliser le fonctionnement, sur l'implication de ses groupements dans des actes criminels graves perpétrés récemment, notamment dans ceux qui sont attribués aux « tueurs du Brabant », ainsi que sur la manière dont ont été conduites les enquêtes concernant ces actes

Article 1er

Il est institué une commission d'enquête chargée d'examiner :

— si sont impliquées, directement ou indirectement, dans des actes criminels graves perpétrés récemment en Belgique, notamment dans les crimes attribués aux « tueurs du Brabant », des personnes qui appartiennent à ou ont des contacts avec des groupements ayant pour but de démanteler nos institutions démocratiques ou d'en déstabiliser le fonctionnement;

— quels sont les liens éventuels entre ces groupements et des membres ou anciens membres d'institutions ou de pouvoirs publics;

— de quelle manière ont été conduites les enquêtes concernant ces crimes et quelles sont les raisons pour lesquelles elles n'ont jusqu'à présent donné aucun résultat satisfaisant.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme gebeurt

Artikel 1

Er wordt een onderzoekscommissie ingesteld met als opdracht de wijze te onderzoeken waarop in België de bestrijding van het banditisme en het terrorisme gebeurt, na te gaan welke diensten bij deze bestrijding betrokken zijn, welke de bevoegdheden zijn van deze diensten en welke hun verantwoordelijkheden zijn, welke de wijze is waarop deze diensten informatie verzamelen, hoe deze diensten werken en hoe zij gestructureerd zijn, over welke middelen deze diensten beschikken en hoe de werking van deze diensten wordt gecoördineerd.

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Proposition visant à instituer une commission d'enquête chargée d'examiner la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est menée

Article 1er

Il est institué une commission d'enquête chargée d'examiner la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est menée en Belgique, quels services interviennent dans le cadre de cette lutte, quelles sont les compétences et les responsabilités de ces services, de quelle manière ils recueillent des informations, comment ils travaillent et comment ils sont structurés, de quels moyens ils disposent et comment leur action est coordonnée.

TEKST VOORGELEGD AAN DE COMMISSIE

Art. 2

De commissie bestaat uit 9 volksvertegenwoordigers, benoemd overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de fracties.

Art. 3

De commissie bezit alle machten bepaald in artikel 40 van de Grondwet en de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en zal als dusdanig alle personen kunnen horen en alle openbare en particuliere inrichtingen kunnen betreden.

Art. 4

De werking van de commissie wordt door de sluiting van het zittingsjaar niet opgeschort.

Art. 5

De commissie brengt haar verslag uit binnen de 3 maanden volgend op haar installatie.

TEXTE SOUMIS A LA COMMISSION

Art. 2

La commission se composera de neuf membres de la Chambre, désignés conformément à la règle qui régit la représentation proportionnelle des groupes politiques.

Art. 3

La commission sera investie de tous les pouvoirs prévus par l'article 40 de la Constitution et par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et pourra dès lors entendre toute personne et pénétrer dans tout établissement public ou privé.

Art. 4

Les travaux de la commission ne seront pas suspendus par la clôture de la session.

Art. 5

La commission fera rapport dans les trois mois de son installation.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Art. 2

De commissie bestaat uit 11 leden, benoemd overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties.

Art. 3

De commissie bezit alle bevoegdheden bepaald in artikel 40 van de Grondwet en de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek.

Art. 4

De commissie brengt verslag uit binnen 3 maanden volgend op haar installatie.

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Art. 2

La commission se composera de 11 membres, désignés conformément à la règle qui régit la représentation proportionnelle des groupes politiques.

Art. 3

La commission sera investie de tous les pouvoirs prévus par l'article 40 de la Constitution et par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires.

Art. 4

La commission fera rapport dans les trois mois de son installation.
